

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA—JURISPRUDENȚA—LEGISLAȚIUNE—ECONOMIE POLITICĂ—FINANȚE—SOCIOLOGIE

FONDATOR:
ION S. CODREANU
Avocat

DIRECTOR:
DEM. I. DOBRESCU
Primarul Municipiului București

COMITETUL DE REDACȚIE:

Traian Alexandrescu, Decanul Baroului de Ilfov; **Alexandru Cerban**, Profesor Universitar, Avocat; **Iosef G. Cohen** Consilier la Consiliul Legislativ, Avocat; **Gr. Conduratu**, Avocat; **N. Jac Constantinescu**, Președinte la C. de Apel București; **E. Cristoforeanu**, Dr. în Drept dela Roma, Avocat; **René Demogue**, Profesor la Facultatea de Drept din Paris; **Vintilă Dongoroz**, Conferențiar universitar, Membru în Consiliul de disciplină al Baroului Ilfov; **D. Gălășescu-Pyk**, Profesor Universitar, Avocat; **Alfred Juvara**, Profesor Universitar, Avocat; **Ștefan Laday**, Președinte la Consiliul legislativ; **I. Gr. Perieșeanu**, Directorul Bibliotecii Marilor Procese, Avocat; **Emil Stan Rappaport**, Consilier la Curtea de Casație din Varșovia; **C. Sipsom**, Profesor Universitar; **C. A. Stoeanovici**, Conf. univ., Membru al Consiliului Legislativ; **Gr. L. Trancu-Iași**, fost Ministru, Avocat; **Petre Vasilescu**, Profesor Universitar; **Al. Velescu**, Dr. în Drept, Avocat. **Albert Vahl**, Profesor la Facultatea de Drept din Paris.

SECRETAR DE REDACȚIE:

E. C. Decusară, Dr. în Drept din Paris, [Directorul Statisticeii Judiciare]

S U M A R

- *Despre un curs elementar de Drept bisericesc comparat*, de avocatul M. Theodorian-Carada;
- *Omenia în conduita magistratului și în distribuirea dreptății*, de Traian Scriban;
- *Magistratul*, de Alex. St. Constantinescu;
- *Propuneri pentru unificarea legislației*, de Victor Romescu;
- *Legea accelerării* de N. Jac Constantinescu, *Recenzie* de Traian R. Scriban;
- *Inmormântarea Procurorului-general Alexandru S. Balan dela Curtea de apel Brașov: Discursul d-lui Procuror C. Vulpescu dela Trib. Putna, în numele magistraților acelui Tribunal.*

JURISPRUDENȚA:

- *Inalta Curte de Casație s. I: Ministerul de finanțe cu Fabrica de împletituri și țesături* (Obiectele rechiziționate de Unguri și ridicate, nu cad în prevederile art. 68 Tratatul dela Trianon. Măsurile pentru executarea și interpretarea contractelor, nu cad în prevederile legii Contenciosului administrativ. Cazul când Statul a recunoscut dreptul particularului).
- *Idem: Leon Goldstein cu I. Wapner* (Locațiune. Vânzarea imobilului. Obligațiunile impuse locatorului pentru respectarea dreptului de locație al chiriașului. Art. 1420 și 1421 c. civil).
- *Curtea de apel București s. IV: Moise Antonescu cu Eftimie Cartianu* (Exproprierea nu constituie o evicțiune. Risc. Vânzare. Rezilieri. Art. 1337, 1341, 1347 c. civil. Regulamentul de construcțiuni și alinieri al comunelor suburbane din Municipiul București din 13 Decembrie 1927).
- *Decretul Regal 2851 din 1932 relativ la prelungirea termenelor pentru protestarea polițelor.*

DESPRE UN CURS ELEMENTAR DE DREPT BISERICESC COMPARAT

D. Valer Moldovan, profesor de drept bisericesc la facultatea juridică din Cluj, și-a publicat într'un volum cu titlul de mai sus, cursul său. Fiindcă mă interesează și azi Dreptul Canonic, am căutat să-mi procur și eu lucrarea sa. Am cetit-o cu atențiune. Când am ajuns la ultima pagină a volumului, am priceput excesul de modestie de care face dovadă autorul în prefață, de ce ține să se știe că singură nevoia absolută a studenților de a avea la îndemână un manual, l'a hotărât să dea la tipar încercările sale. Zice că e „mai rău cu rău decât fără rău”. Adaogă apoi că peste doi trei ani, va presenta altă carte „scrisă cu mai mult răgaz și cu o mai temeinică aprofundare și documentare științifică”.

Această eventualitate mă îndeamnă mai ales pe mine, a-i atrage băgarea de seamă asupra unor scăderi ale primei sale lucrări. Cred că-i fac un real serviciu.

Nu știu dacă nu mă înșel, am însă impresia că prea a luat de bun tot ce a găsit scris de autori cari, din ură și sub masca erudițiunii, caută să sdrobească tot ce înconjoară creștinismul de un nimb divin. Așa se explică, cum de a putut scrie că „după moartea Apostolilor, dintre preoți se desface un comitet mai restrâns cari au primit titlul de episcopi sau supraveghetori”. Aceasta este o afirmație absolut inexactă. Singur autorul s'ar fi putut încredința de acest lucru, deschizând Cartea Intâi a Sf. Apostol Pavel cea către Timoteei, unde putea găsi scris cu mâna Apostolului Neamurilor: „De pofteste cineva episcopie, bun lucru pofteste”. (Cap. III 1) și

„Cum poate episcopul purta grija Bisericeii, dacă nu știe casa sa a-și chivernisi?” (Cap. III, 5). Dacă mai știa și aceea că a chivernisi în grecește înseamnă a guverna, a cârmui, ar fi înțeles că autorul dela care s'a inspirat induce lumea în eroare, fiindcă încă din zilele Apostolilor, episcopii cârmuiau bisericile lor. Că la început episcopii se alegeau, este neîndoios; dar de unde îndrăzneța afirmație că se alegeau pe termen? Toate aceste inexactități, le spicuim de pe pagina 25 a volumului. În alt loc învață că în Apus întocmai ca și în Orient, subdiaconia face parte din ordinele minore. De mirare cum de nu cunoaște o reală diferențiere canonică dintre Apuseni și Răsăriteni și care constă din aceea că Apusenii pun subdiaconia între ordinele majore, iar Răsăritenii printre cele minore.

În schimb în pagina 57 inventează o diferențiere canonică între Apuseni și Răsăriteni, spunând că Latini nu cunosc decât două jurisdicțiuni: Papalitatea și Episcopatul. Această eroare este cu atât mai ciudată, cu cât autorul în pag. 107 spune că la Latini provincia este cârmuită de Arhiepiscopul-Mitropolit, care își exercită autoritatea limitată la un control general și prin aceea că judecă ca prima instanță în apel hotărârile episcopilor din provincia sa. Cum se potrivește una cu alta?

Inexact este și că în Orient preoții au jurisdicție independentă de chiriarhiile lor. Legile civile dau câte odată preoților oarecari atribuțiuni ce nu depind de chiriarhie, dar așa se întâmplă foarte des și în Apus înainte de Revoluția Franceză și uneori încă și în zilele noastre.

Hirotonia dată de un episcop adevărat este tot atât de validă în Occident cât și în Orient. Pe d. Moldovan l'a speriat se vede cuvântul de validă dar ilicită. Asta însă nu înseamnă nimic mai mult decât că cel ce cere și primește hirotonia dela alt arhieru decât dela cel de care depinde canonică, deși rămâne bun hirotonisit, este supus epitimiei ce i se cuvin pentru neascultare. Catolici sau Ortodoxi nu se deosebesc cu nimic pe chestia aceasta. Și unii și alții primesc la ei ca preoți adevărați și bine hirotonisiți, pe cei ce au primit hirotonia delaceilalți. Cu toții însă nu socotesc drept preoți pe pastorii protestanți, pentru simplul cuvânt că aceștia nu au primit hirotonie dela nimeni sau dela clerici ce-si zic episcopi, dar n'au nici ei hirotonia validă.

În pag. 63 autorul dă în latinește canonul 228 din Codex Juris Canonici, în care foarte lămurit se spune că Sinodul Ecumenic are putere supremă în toată Biserica. Asta însă nu-l oprește ca, în pag. 65 să pretindă că Papa nu este ținut de hotărârile Sinoadelor Ecumenice.

Imediat după Papa, canonistul din Cluj vorbește despre Cardinali. Afle dela noi că, la instalarea lor, Cardinalii nu „deschid și închid gura ca simbol, de modestie”, ci Papa, când pătrunde prima oară în

Consistor, le deschide și le închide gura, în semn că au dreptul să-și spuie liber părerea, dar că sunt dator să păstreze secretul deliberărilor din Consistor.

Patriarhul Tarigradului nu se intitulează Arhiepiscop al Constantinopolei, Patriarh al Romei Noi și a toată lumea, ci Arhiepiscop al Constantinopolei, Roma Nouă, Patriarh Ecumenic, ceea ce nu este chiar tot una.

De unde o fi aflat autorul, că în Biserica Patriarhală Română s'au contopit trei biserici autocefale? Pe cât știm noi, dintre bisericile române singura Biserică din Răsărit și-a dobândit Autocefalia în 1885.

Cât este de exact că numai Roma încheie concordate, va judeca cel ce va afla că Austria a avut un concordat cu Fanarul, relativ la organizarea și cârmuirea Bisericeii Ortodoxe din Bosnia și Herzegovina, iar acum de curând Prusia a încheiat altul cu Biserica Evanghelică de acolo.

Să fie măcar exact documentat autorul, atunci când învață că este doctrina necontestată a Bisericeii Ortodoxe, că chiriarhiile trebuie să-și limiteze jurisdicția în limitele frontierelor politice ale țărilor în care trăiesc? Ne îndoiim. De ar fi așa, cum ar fi îndrăzni în 1873 Calinic Miclescu, Mitropolit al Moldovei să revendice jurisdicție asupra Bisericeii Ortodoxe din Bucovina? Adăogăm că și azi Patriarhul Constantinopolei face eforturi spre a-și întinde jurisdicția peste frontiera Turciei, iar Biserica Moscovei pretinde să cârmuiască eparhiile rusești, ce trei milioane de emigranți au întemeiat în afară de granițele Rusiei. În sfârșit în România, la Timișoara, residează vicarul unui episcop sârb, ce-și exercita jurisdicția asupra bisericilor sârbești dela noi, dintr'un oraș de dincolo de frontiera României.

Dar să trecem peste astea și peste multe altele, ca să ne oprim cu deosebită luare aminte asupra a două chestiuni, asupra cărora autorul insistă, dar pe care nu le rezolvă nici juridicește, nici politicește, deși d-l Valer Moldovan este, mi se spune, un bun avocat și a fost subsecretar de stat la culte.

Autorul, încă de când și-a ținut lecția sa inaugurală, a vorbit cu simpatie și ca de ceva ce se apropie de separațiunea Bisericeii de Stat în România. Aceiași idee o răspândește și prin volumul de care ne ocupăm.

Fără să mai spue că în principiu atât Catolicii cât și Ortodoxii sunt adversari ai separațiunei, autorul o vede venind și o vestește, căutând să prepare spiritele la aceasta. Pe când numai spre a evita rele mai mari, Vaticanul s'a desemnat uneori, iar Fanarul s'a învoit Cath'oiconomia; canonistul clujan socotește regimul separațiunei de Stat, ca regimul ideal al timpurilor moderne. Dânsul se arată convins că regimul american, făcând din religie o chestiune absolut indiferentă pentru Stat, rezolvă cum nu se poate mai bine chestiunea așa de deficilă a relațiilor dintre

Stat și diferitele culte. Un studiu mai aprofundat al chestiunii religioase în America, i-ar reduce mult din optimismul său. Păcat că nu a studiat mai adânc starea de drept și morală a Americii. Ar ști mai întâi că dacă guvernul federal al Statelor-Unite ignorează cultele, nu tot așa fac statele ce constituiesc Federațiunea Americană, nici comunele americane. Ar fi aflat apoi, că această indiferență față de Religie este în mare parte, dacă nu chiar unica pricină a acelei decadente morale, care face posibil regimul lui Cappon și Diamond, impunitatea contrabandiștilor și a bandiților cari aleg și terorizează nu numai Administrația, ci chiar și Justiția. În America, indiferentă față de Religie, domnește un materialism odios. Lipsa oricărui suflet religios face posibilă tirania trusturilor, a marilor industriași și a bancherilor lacomi și fără scrupul. Din cauza ei și a materialismului abject ce caracterizează marea majoritate a Poporului American, cei ce văd capitalismul sguduindu-se, se tem că va fi înlocuit prin cel mai materialist comunism, care ar putea întrece bolșevismul sovietic. Și asta să fie idealul unui canonist? Nu se poate.

D. Valer Moldovan își închipuie însă, că în Franța domnește deja aceeași separație complexă ca în America și pretinde că în celelalte țări europene, s'a inaugurat un regim de semiseparațiune, înaintemergător al separațiunii complete. Se înșală.

Mai întâi regimul pe care-l pregătea legile lui Combes nu era separația Bisericii Franceze de Stat, ci de Roma. De aceea se prevedeau dispoziții inadmisibile la Roma și pe care Combes nădăjduia că le va impune Catolicilor Francezi, înfometându-i prin separație, dacă îi rezistă. I-au rezistat. După războiu organizarea cultelor a fost modificată, în așa fel încât Roma a autorizat Episcopatul Francez să se supue legii, relațiunile diplomatice între Sf. Scaun și Republica Franceză au fost restabilite, iar în Alsacia și Lorena, spre a o apăra contra celor ce sperau că se pot sluji de Biserică spre a pune în primejdie unitatea Statului, Concordatul lui Napoleon se aplică cu sfîntenie. Dacă este o țară de care se poate spune că trăiește sub un regim semi-concordatar, apoi țara aceea este Franța.

Ori cum ar fi însă în Franța ori aiurea, regimul separațiunii pentru România ar constitui o adevărată primejdie națională. Poporul authton, Românii, ar suferi enorm sufletește, pentru că sunt cei mai refractari ideii de a susține Biserica prin alte contribuțiuni, decât cele ce plătește Fiscului. Sectele s'ar înmulți ca și cei fără confesiune, iar Biserica Românească toată ar îndura mizerie. În schimb cultele minoritare, în care poporul este mult mai obicinuit ca Românii, să contribuie pentru cult, ar fi mai apărate de lipsuri; mai ales că la nevoie vor fi subvenționate de peste frontieră și vor deveni focare de iridentism și de agitațiune contra unității Statului.

Cel puțin încă două secole, nu trebuie să se vor-

bească în România de separațiunea Bisericii de Stat. Asta e clar de tot.

Autorul mai crede în sfârșit că Mitropolitul din Blaj se bucură de privilegiul de a fi ales într'un Sinod electoral. Trebuie să mărturisim că pentru susținerea acestei teze, nu se poate argumenta mai mult și mai bine de cum argumentează d-l Valer Moldovan.

Domniasa începe prin a spune că prin can. 329 C. J. C. se stabilește ca regulă generală că episcopii se numesc direct de Papa. Observă însă, că prin al doilea paragraf de sub acest canon, se respectă drepturile și privilegiile câștigate de unele biserici particulare. Imediat după aceasta, încearcă a dovedi că pentru alegerea Mitropolitului său, Biserica Română-Unită are privilegiul a și-l alege singură.

Prin „Aprobate Constitutiones” vechii Principi ai Transilvaniei, au acordat popilor români dreptul de a-și alege ei pe Vlădicul lor. La 1698 popii aceștia, unindu-se cu Roma, au cerut Împăratului să le respecte și în viitor dreptul de a alege ei pe Episcop. Pretinde că prin întâia diplomă Leopoldină, acest drept le-a fost „implicit” consfințit. Necontestat că de atunci și până la 1868, Împăratul s'a mărginit să prezinte Papei pentru Episcopia din Blaj, pe unul dintre cei trei candidați aleși de clerul acelei eparhii.

Când Episcopia a fost ridicată la rangul de Arhiepiscopie-Mitropolitană și i-au fost supuse ca sufragane alte trei eparhii, autorul constată că nici diploma împărătească din 1850, nici bula papală Ecclesiam Chrysti din 1853 nu se prevede cine și cum se vor alege viitorii Mitropoliți. Crede însă că întrucât la 1868 și la 1893, Împăratul a desemnat ca Mitropolit în locul vacant pe unul dintre cei trei candidați aleși în Sinod electoral, este suficient spre a zice că acel privilegiu a fost păstrat. Vede un argument mai mult, în favorul tezei sale, în faptul că în diploma din 1919 a lui Benedict XV, care a numit pe d-nii Vasilie Suciul Mitropolit la Blaj, Papa îi zice Mitropolit ales.

În sfârșit, îi pare peremptoriu că în sinoadele provinciale ale Bisericii Unite, s'au votat dispozițiuni care reînnoesc acest privilegiu și că deciziunile acelor sinoade provinciale, au fost confirmate de Papa.

Așa ar fi, dar nu e de loc așa. Mai întâi can. 329 C. J. C. pe care a încălecat autorul, nu-și are loc acilea, nici cât Pilat în crez. Codex Juris Canonices, spune într'unul din primele sale canoane, că dispozițiunile sale nu îndatorează decât bisericile de rit latin și nici decum pe Răsăriteni. Insuși d-l Moldovanu în volumul său spunea că Papa Piu XI a numit o comisiune însărcinată cu codificarea și a Dreptului Canonic Oriental. Deci dar la o parte can. 329 cu toate paragrafele lui.

Acum să mergem mai departe și să vedem dacă măcar este exact, că privilegiul acordat de Princi-

pij cei vechi ai Transilvaniei popilor români de a-și alege ei episcopul, mai era în picioare la 1918. D-l Moldovan zice ca el a fost conștințit implicit prin prima diplomă leopoldină din 1698. Să admitem ca a fost așa, da să nu uităm că în 1700 prin a doua diplomă leopoldină, privilegiul acesta condat de predecesorii lui, împăratul Leopold l'a modificat reducându-l la cel de a-i prezenta de Sinod o listă de trei candidați, din care să desemneze el pe viitorul episcop. Acest privilegiu a fost respectat de toți urmașii lui, de câte ori a fost vorba de numirea unui episcop. Când însă a fost vorba de numirea urmașului lui Șterca-Șuluț episcopul făcut mitropolit în 1850, Franz-Iosif, este drept, stârșește prin a-l alege printre cei trei candidați desemnați în Sinod electoral, dar în diploma ce dă lui Vancea în 1868, declară explicit că-și rezervă dreptul ca în viitor pe Mitropolit să-l aleagă ele deadreptul. Asta însemnează că împăratul înțelege că acel drept de prezentare de candidați, acordat când era vorba de episcopii din Blaj, nu l'a menținut și în favorul Arhiepiscopului-Mitropolit. Faptul că totuși după moartea lui Vancea, Mitropolit a fost ales tot dintre trei candidați desemnați de cler și că la moartea lui Mihaly, s'a îngăduit clerului să prezinte iar trei candidați la Mitropolie, nu sunt fapte concludente, pentru că în toate aceste împrejurări, împăratul și guvernul ungar, nu a făcut aceasta ca supunându-ne unui drept necontestat, ci arătând că face o favoare excepțională pentru acel moment și fără ca acea favoare să poată constitui un precedent, ce i s'ar putea opune în viitor. Împăratul a procedat în așa formă încât, să nu se prescrie dreptul ce și-a rezervat solemn prin diploma din 1868.

Asta se știa în Blaj. De aceia în toate sinoadele provinciale s'a cerut totdeauna menținerea și reglementarea unui drept dubios. Papa a aprobat totdeauna manifestațiile acestea ale Blajului, dar autoritate legală în Stat nu au căpătat nici când moțiunile sau reglementările acelea.

Statul Șiaunian a fost trecut prin Parlament, a căpătat sancțiunea împărătească, a fost promulgat ca orice lege de Stat, și totuși cine poate pretinde că, după sancționarea și promulgarea legii pentru unificarea și reorganizarea bisericilor ortodoxe române, se mai pot pretinde drepturi decurgând din acel statut? Cu atât mai puțin nu pot constitui temelii legale, reglementele unor sinoade, nu se poate mai sfinte și mai venerabile, dar care juridicește vorbind, n'au fost și nu sunt altceva decât foarte interesante proiecte.

Dacă încă nu s'ar fi legiuir de cine și cum se numesc episcopii și mitropoliții catolici de orice rit, s'ar putea cere o lege pentru alegerea episcopilor și mitropoliților Ortodoxi-Uniți. Dar serios nu s'ar putea susține niciatunci, că clerul are dreptul necontestat de a alege pe mitropolit. Cel mult s'ar putea

controversa chestiunea și încă nici atât, căci chestiunea se pune cu totul altfel.

Concordatul român dă bisericilor catolice de toate riturile un statut legal nou. Concordatul nu este numai o convențiune diplomatică, ci și mai ales o lege în fața căreia toată lumea trebuie să se aplice. Un articol din Concordat poruncește clar și categoric, că toți ierarhii catolici din România (latini, ortodocși-uniți, ori armeni) se numesc de Papa în înțelegere cu guvernul român. Nimic mai mult, nimic mai puțin. În Concordat nu există nici un paragraf de felul celui de sub can. 329 C. J. C.

Se știe apoi că orice lege abrogă prin sancționarea și promulgarea ei, orice dispozițiuni anterioare în contradicție cu cele din legea aceea. Așa că chiar dacă ar fi avut clerul unit vreun drept de alegere sau prezentare de candidați la mitropolie, acel drept a fost abrogat prin votarea, ratificarea și promulgarea Concordatului. Dar încă odată acele drepturi, erau de mult abrogate.

Este desigur meritul Blajului, de a fi luptat în tot timpul dominațiunii ungare pentru revendicarea acelui drept și că a isbutit ca, la fiecare alegere de mitropolit, stăpânirea ungurească să le tolereze ca cel prezentat Romei spre numire, să fie ales dintre trei candidați desemnați de Adunarea Clerului. Acesta este unul din multele servicii ce Blajul a adus necontenit românismului dela 1700 încoace. Drept are d-l Valer Moldovan să numească această luptă contra stăpânirii ungurești „o pagină de glorie din istoria Mitropoliei Blajului”.

Luptă aceasta dărză și foarte grea, Blajul nu a dus-o într'un strâmt egoism de clopotniță, ci pentru că era convins că astfel reduce influența guvernului unguresc în trebile românești.

Adevărul este însă că dacă Blajul a isbutit să nu vadă scaunul metropolitan pângărit de arhieriei maghiarone, pricina care-i permite să se mândrească cu aceasta, nu este atât că a silit guvernul să desemneze pe mitropolit printre cei trei candidați ai clerului românesc, cât faptul că în apărarea caracterului românesc al Bisericii-Unite a avut sprijinul Romei. Grație sprijinului găsit în Cetatea Eternă chiar și în scaunele episcopale, unde nu se făcea nici un fel de alegere ori prezentare, au strălucit arhieriei ca Samuil Vulcan, Erdely, Pavel, Dumitru Radu, Vasile Hossu.

Căci cu tot largul drept de alegere ce-l acorda statutul Șiaunian clerului și poporului, guvernul unguresc a isbutit să împiedice pe bunul român ce era Nicolae Popea să urmeze lui Șiauna, și a ales ca urmaș al acestuia, întâiu pe un sârb ce a plecat să moară Patriarh la Carlovăț și apoi pe maghiaronul ce a fost Miron Romanul, ca să nu mai vorbim că a reușit să cocoțeze în mitropolia din Sibiu pe Vasile Mangra.

Să nu pierdem din vedere astea toate și să nu dăm

electivității prea mare însemnătate. Și apoi oricum: *dura lex sed lex* și legea (Concordatul) a desființat în chip neîndoios acel drept de alegere după care oftează unii, dar care nu este un talisman.

Cetitorul care ne-a urmărit cu atenție, înțelege că ce susține d-l Valer Moldovan privitor la cine și cum numește pe Mitropolitul din Blaj, nu are nici un temei juridic. Noi pretindem că ar fi și periculos.

Concordatul trebuie respectat în litera și spiritul lui. Orcă violare a ce este stabilit prin Concordat, primejduiește însăși existența Concordatului, atât de necesar unității și siguranței statului. Dacă s'ar încerca cineva printr-o lege să acorde Blajului favoruri ce stau în contradicție cu ce spune Concordatul, a-celeasi favoruri le va cere desigur și celelalte eparhii unite, ceea ce d-l Valer Moldovan ne asigură că chiar se râvnește. Biserica-Unită ar cădea și ea în acele lupte electorale care sdruncină Biserica Autocefală. Fără să mai ne gândim că s'ar da prilej a se aduce Bisericii Unite și mai vârtos acele învinuiri de regionalism și de afiliere la un anume partid politic, ce oricât sunt ele de neîntemeiate, tot îi fac și acum mult rău.

Dar ce este — dacă se poate — și mai grav: într'un astfel de caz, în baza eralei îndreptățiri asigurate de Constituție și de legea Cultelor, cei de rit latin ar pretinde și pentru eparhiile lor, același regim. Și uite cum, reînviind un privilegiu de mult abrogat, se introduce și în Biserica-Unită acel politicantism care produce în Biserica Autocefală turburări și scandaluri din cele mai dureroase; iar cea de rit latin poate cădea sub influențe potrivnice unității și siguranței Statului.

Nu este nevoie să insistăm mai mult. Nu ne putem însă opri de a recunoaște că autorul își expune ideile sale lămurit, într-o românească corectă. Din cuprinsul volumului ce cercetăm, se constată că și-a dat multă silință spre a căpăta cunoștințele necesare catedrei universitare cu care a fost înzestrat. De va continua să muncească cu aceiași râvnă, documentându-ne mai bine și mai sistematic, înlăturând orice concepțiuni sugerate de politicianism ori altă patimă, probabil că în viitoarele sale publicațiuni va isbuti a se dovedi canonist desăvârșit.

Așa îi și dorim.

București, 17 Mai 1932.

M. THEODORIAN-CARADA

OMENIA IN CONDUITA MAGISTRATULUI ȘI IN DISTRIBUIREA DREPTĂȚII

Dacă cerințele sociale obligă magistratul să aibă o conduită exemplară, el, în exercițiul funcțiunii trebuie să reverse cea mai întinsă omenie, toată bunătatea de suflet, iar maniera în fapte și vorbe e bine să fie occidentală.

Fiiți buni și îngăduitori cu oamenii. Nu înfrunțați

pe nimeni. Trufia e vătămătoare profesiei. Cuvînta vorbii înalță incinta unde se distribuie dreptatea. Nu dați pe nimeni afară. Nu țipați. Nu răzniți la împriinării umili. Roba trebuie să dea un sentiment de răbdare și înălțare sufletească.

Magistratul trebuie să fie obsedat de gândul înălțării prestigiului funcțiunii prin bunătate, aceasta fiind un fapt care atrage încrederea în justiție.

Noi nu avem o carte de îndrumare pentru tineret, legea org. jud. vorbește numai de observațiuni asupra modului cum ne purtăm cu avocații și publicul, deci ea cere indirect delicateți, bunătate, omenie.

Justiția trebuie să fie flacăra sfântă care luminează orizonturile unui popor, iar preoții ce stau la altare să apară ca ruși din dumnezeire, trăind într-o conduită de demnitate, de jertfă și de abnegație, pentru a înălța viața și prestigiul patriei, pentru a întări temeliiile ordinii și moralității sociale...

* * *

La bară, vedem avocați tineri, înflăcărați, entuziaști, care și prepară acasă procesele, care citesc, care plini de speranță se avântă în această profesiune grea azi și care, prin vorbirea lor, aduc lumină cauzei. Dacă-i mărginești, limitându-le cuvântul, cum rămân ei în fața clientului, a publicului? Li s'ar prăbuși tot elanul, toată nădeidea, i-am descuraja și am da o lovitură de moarte unor tineri care stau la bară cu gând bun, îmbrăcați în haina de mucenic a răbdării, așteptându-și rîndul câte două ore ca să vorbească.

Sunt talente reale care nu trebuiesc descurajate, din contră, să-i ascultăm cu toată atențiunea, cu cea mai mare răbdare, cu calmul inerent funcțiunii de magistrat.

Faptul că el continuă puțin pledoaria, după ce i-ai spus: conchideți vă rog, nu trebuie să-i transmită o mască de silă, de enervare, de grea plictiseală, căci am trivializa, ideea de justiție. Vorbirea continuată câteva minute poate aduce o lămurire cauzei. Nu urâți pe avocat de modul cum vorbește, căci natura a diferentiat oamenii în darul și puterea expunerii. Ocupați-vă de sufletul său. Gesturile care trădează neatenția îl poate deruta. Fiți buni, blânzi, umani, răbdători.

În altarul justiției, peste capetele magistraților, trebuie să plutească simpatia către oameni și sentimentul dator de viață a dreptății!

* * *

Sunt păreri care susțin că nu e bine să dai unui avocat un dosar să-l studieze în sedință până îi vine rîndul, căci asta atinge prestigiul justiției.

Sunt avocați angajați pe loc care n'au avut timp să prepare chestiunea. În sedință stau ore întregi până le vine rîndul. Cui strică și întru cât e atins prestigiul justiției dacă un avocat, izolat într'un colț al masei de la bară, citește un dosar? Să nu uităm că facem un bine unui om care și cere dreptul. Ce rost ar mai avea „justiția” dacă ea n'ar fi capabilă de omenie în distribuirea dreptății și ce folos aduce societății micimea de suflet și greșita înțelegere a ideii de justiție cu nimic atinsă prin munca unui om care citește în sedință pentru desvoltarea pledoariei?

* * *

Magistratul care dă semne de impaciență în sedință greșește, făcând o impresie rea asupra masei de oameni din fața sa.

Reaua dispoziție provocată de nerăbdare nu e prielnică datoriei de a judeca net, limpede.

Impaciența constituie o insultă a robei, ea pogoară prestigiul magistratului și dă publicului o mare doză de neîncredere în justiție.

Magistratul impacient e un dușman al dreptului.

Magistratul care nu-și stăpânește nervii își denaturează funcțiunea, dând societății exemplul viu al nepregătirii profesionale.

Un avocat — îmi spunea dedemult un magistrat — pleda cu foc o afacere și, când a terminat, clientul său, un om prezentabil, cu situație, a cerut respectuos voe prezidentului ședinții să spue și el ceva, probabil avea impresia că apărătorul său uitase un lucru, însă magistratul a țipat la el, strigându-i că-l dă afară.

În prima linie, poate avea ceva de spus pentru cauza sa. Al doilea, jignește un om în public, jignire care se resfrânge și asupra avocatului, al cărui prestigiu e atins.

Or ce oprire a vorbirii trebuie manifestată cuviincios cu omenie.

Raporturile de aroganță mândrie dela magistrat la bară, sunt periculoase și extrem de dăunătoare bunului renume al justiției.

Fără colaborare frățească în care să existe sentimentul absolutei egalități, dreptul nu poate progresa.

A te răzbuna pe avocat nedreptățindu-i clientul e o crimă, o oribilă trădare a justiției, o dezertare dela datorie și o abdicare dela marea chemare a împărțitorului de dreptate.

* * *

Magistrat bolșevic !

Un avocat s'a prezentat unui magistrat cu o petiție prin care cerea un termen, având anexată o altă petiție de apel care purta rezoluția unui judecător „La dosar, fără curs”.

Se făcuse un apel insuficient timbrat care s'a considerat nul, interpretându-se greșit art. 57 l. acc., iar, partea a pus pe petiția prin care cerea termen timbrele necesare pentru completarea taxei.

Magistratul a fixat termen, de aici însă, buciuc. Grefierul a mers cu pâra la prezident iar acesta, în cercul de magistrați unde era și pârătorul a zis că acestea sunt acte de bolșevism, că strică unitatea de muncă, de direcție, de conducere. Toți să lucreze la fel cum vrea Șeful. Cine face altfel, iasă afară din rânduri! Auzi, dacă un judecător a pus rezoluție „La dosar, fără curs”, cum de a putut alt judecător adăoga, pe altă petiție, ceva la rezoluția lui ?

Art. 57 l. acc. obligă magistratul să pue termen pe o petiție de apel, chiar insuficient timbrat, obligație care rezultă clar din dreptul părții de a completa timbrul la primul termen putând cere și o amânare în acest scop.

Întrebolșevizmul magistratului uman care a trimis omul în ședință să se judece și cel care vrea să fie unitate de conducere cu pălmuirea dreptății, e un abis, o prăpastie în care dreptul poate fi prăbușit de păreri greșite.

Justiția trebuie să fie morală, iar dacă legiuitorul grăbit or distrat a inserat texte care o pălmuesc, magistratul e obligat să le dea o interpretare umană pentru prestigiul ei, ea având datoria să salveze dreptul.

Interpretarea cu nimicirea unui drept e absurdă, contrară moralității vii, iar magistratul e dator să

scoată din analiza textului aceia ce folosește omului și societății.

Opera magistratului trebuie să fie continuă, în a da viață dreptului, nu în al distruge.

Acesta e rolul justiției și datorია noastră !..

* * *

Când ai îmbrăcat roba, în această clipă care-ți dă cu adevărat numele de judecător, fii de o manieră lădeală și de o blândetă de suflet rară. Roba e un lucru sfânt. Ai acoperit omul, Figura de apostol al dreptății care împrăstie pretutindeni ordine, disciplină, garanția avutului și libertății respectată de toți, trebuie să radieze superba noțiune a omeniei asupra celor ce așteaptă cuvântul cel bun.

E îngrozitor, ca, îmbrăcat în robă, să insulti, să ameninți, să jignești semenul tău, or cât de mic și umil ar fi, or ce ar fi făcut.

Răbdarea și bunătatea să-ți fie gravată pe suflet, să ai pasiunea dreptului, cultul justiției, să fii rob al profesiei sfinte, iar când ai îmbrăcat roba, desprins din tot ce ar putea fi rău și urât, arată-te ca o ființă de mare prestigiu funcțional.

Asta înalță magistratura!

* * *

Auzisem o poveste veche de tot că un magistrat intrase în ședință să judece procesele, iar pe la mijlocul ei, o parte rugase completul să lase un dosar mai pe la urmă, căci nu-i venise încă avocatul, eeeace s'a admis. Ședința ajunsese pe isprăvite, iar avocatul nu sosise. Magistratul care prezida a suspendat ședința, urmând ca să fie avertizat când va sosi apărătorul. Era ora 3. Asesorul însă s'a opus spunând că el „nu consimte” la suspendare și că, dacă avocatul nu vine, trebuie să amânăm afacerea la alt termen.

Cred că aceste fapte sunt de atributul suveran al prezidentului ședinții, unde nu mai este nevoie de consimțământul asesorului.

Asesorul, văzând asta, a mers cu pâra la prezidentul tribunalului și, pentru ca magistratul să nu mai poată judeca când va veni avocatul s'au instalat, președințele de tribunal și asesor, cu un dosar subțioară, în sala de ședință evacuată de public, chipurile ca să delibereze ei acolo, parcă nu avea pentru asta camera lui aparte. Totul era o deliberare simulată și o aranjare ca să nu poată intra magistratul în ședință când va fi înștiințat că a venit avocatul.

Iată moravuri vechi care azi nu mai există pentru că am evoluat cu mintea și sufletul către morală, către umanitate, către înțelegerea rostului de a fi a funcțiunii de judecător.

Tristă poveste și urât lucru nu-i așa ?

* * *

Raporturile, între magistrați, trebuie să fie exemplare. Din nenorocire însă, pe alocuri, din cauza unei legi de organizare viciată, bazată pe o prea lungă scară ierarhică și salarii injuste, raporturile între magistrați nu sunt cum ar trebui să fie. Dacă cel pe care-l prezidezi azi te poate prezida mâine înseamnă că legea e imorală. Goana după înaintări, oribila perietură și unele sisteme condamnabile de pârături pune un vâl negru peste magistratură. Diferențe de salarii enorme și grade ierarhice inutile, întrețin o goană sălbatecă între slujitorii dreptății, cu pierderea totală a demnității și prestigiului, iar mizeria crudă întinsă peste cei mobilizați permanent, destinați să

împingă tot mai departe hotarele dezordinei sociale, dă lovitură de moarte bravilor slujitori ai dreptății.

Pumnul politic apasă. Independența totală, nestirbită suferă. Orizonturile largi ne sunt închise. Dreptatea e palmuită. Munca aruncată la coș. Un sistem oribil și o conlucrare reciprocă, înțeleasă, a tuturor partidelor când e vorba de organizarea magistraturii.

Așa e azi și atunci o întrebare îngrozitoare se profilează pe întinderile întunecate, unde mergem?

TRAIAN R. SCRIBAN

MAGISTRATUL

Acela pe care înțelegem să-l încadrăm în coprinul acestui articol nu este judecătorul de orice rang ar fi, care din moment ce aplică textele de legi cazurilor acționate în justiție, are sentimentul întregi datorii împlinite.

Magistratul nostru nu este asemănător nici celui care își construiește o clădire și aceasta de multe ori numai în aparență cu respectarea regulilor arhitectonice, iar după aceea neglijează orice reparațiuni sau ameliorări, necesitate de timp și alte împrejurări, din care cauză opera sa demnă de înviadat odinioară, devine cu timpul mediocră și chiar submediocră.

Nu acestora ne adresăm, pe care dorim să-i ignorăm.

Magistratul la care ne referim, înțelege că menirea sa este superioară, iar că cerințele pe care trebuie să le îndeplinească sunt multiple și variate. El știe că pe lângă noțiunile întinse din specialitatea sa, este necesar a pătrunde cât mai adânc în studierea diverselor manifestări omenesti de toate genurile. Câmpul său de activitate este deci mai întins, decât arată aparențele.

Sub raportul calităților psihice și etice, dă dovada unor însușiri excepționale, având un caracter ales.

De aceea se bucură de o reputație frumoasă și încredere deplină, pe care le-a obținut, stimându-se pe el însuși în primul rând și datorită faptului că întreaga sa activitate și mod de a se comporta în toate împrejurările vieții ca om și magistrat îi evidențiază superioritatea, denotă caracterul.

Ca bun magistrat înțelege să fie imparțial și rezonabil. Într'un eventual conflict de interese, dispare personalitatea sa, față de imperativele sociale.

El știe că dacă toleranța exagerată este o greșală cu repercusiuni defavorabile ideii de justiție, tot astfel și cealaltă măsură extremă a severității excesive poate conduce la rezultate negative sau chiar contrarii dorite de interesul social și echitate, dela care magistratul conștient și distins va căuta să se însușească.

Fără a persevera într'o părere insuficient controlată și fără ideii preconcepute, dă totuși nota unei vointe și opinii ferme.

Este rezervat, păstrează calmul necesar, se face atent și cuviincios față de toți cărora însă le pretinde să păstreze aceeași măsură și maniere de urbanitate, cum și respect față de rolul superior ce îndeplinește în organizațiunea statului.

Din acțiunile sale și hotărârile luate reese până la evidentă că este dotat cu energie, de care se folosește în mod inteligent.

Este expeditiv în lucrările profesionale, știind că

celeritatea este de esența unei bune administrări a justiției.

Nu cunoaște aproape odihna, totdeauna studiind spre a afla adevărul adevărului și cu toate că a ajuns la o vârstă de unde întorcând privirea spre cărările trecutului său atât de strălucitor, vede că a parcurs un drum îndelungat, ajungând aproape în preajma sfârșitului carierei și deși a urcat cele mai înalte sau aproape cele mai înalte culmi dorite, totuși complex dezinteresat, din dorința și numai dorința arzătoare de a depune întregul aport al activității și calităților sale excepționale pe altarul justiției, activează neîncetat într'un cadru de seninătate, stimă și profundă admirațiune, care îl face astfel să asiste la apoteoza sa de tot momentul.

Nu găsim mijloc de o mai splendidă inspirațiune pentru tinerile vârstare, cari au îmbrățișat această carieră, decât superbul exemplu, ce le oferă magistratul nostru.

La modul deci cum soluționează pricinile, adonând statica legilor la dinamica activității umane și condiționând rezolvarea cauzelor cu multă chibzuită examinării textelor de lege, prin observarea noțiunilor oferite de logică, echitate, starea psihică și etică a societății, adăugând la aceasta și însușirile subiective ale sale, rezultate dintr'o conștiință dreaptă și luminată, cu reputațiune bine consacrată, toate acestea fac să fie unanim și cu tărie recunoscut că iustitia a fost bine servită de dânsul, căruia pe drept îi se poate spune:

Acesta este magistratul.

Onoare lui,

Onoare corpului pe care atât de splendid îl reprezintă.

Onoare în fine țării, care dă asemenea ilustrii fii și cu care se poate mândri.

ALEXANDRU ST. CONSTANTINESCU
Jude consilier de Curte de Apel, Timișoara

PROPUNERI PENTRU UNIFICAREA LEGISLATIVĂ

Propunere pentru unificarea legii judecătorilor și a probelor obligațiunilor și a plății

Deși a trecut atâta timp dela unire, totuși în țară nu avem aceleași sisteme de judecare și probele obligațiunilor se fac după legile și regulamentele aplicabile locului unde ele au luat naștere care diferă, așa că proba cu martori în unele părți este admisibilă pentru orice, chiar contra unui înscris, fie chiar act autentice iar în alte părți numai pentru o sumă oarecare.

Deși s'au instituit atâtea comisii cari au lucrat la unificarea legislativă, până în prezent nu s'a făcut nici o lege de unificare mai importantă cu caracter juridic care să fie aplicată în toată țara. Lucrul acesta îți creează impresia că unirea este făcută numai pe jumătate ca să nu zic că este și mai mică.

Astăzi un infractor se pedepsește într'o parte a țării cu o pedeapsă și cu altă pedeapsă în altă parte a țării, lucrul acesta îți face impresia că nu e aceeași țară la apus ca la răsărit.

Din cauza legilor deosebite ce se aplică astăzi și cari diferă dela o parte la cealaltă a țării și a modului diferit cum justiția face aplicarea acestor legi, se creează în țară aspecte diferite și mentalități deosebite cari fac toate ca unirea sufletească atât de necesară unui stat

și popor să întârzie în detrimentul țării și al neamului.

După cum au spus mulți, unificarea nu se poate face deodată și deaceia ar trebui unificată în primul rând justiția populară adică prima instanță de judecată „Judecătoria”.

Ea fiind instanța cea mai apropiată de popor va avea avantajul că va aduce un mare ajutor la unirea suflotească și va da justiției un colorit românesc, care lipsește așa de mult astăzi în Ardeal.

Legea judecătorilor din vechiul regat este opera marelui jurist Toma Stelian. Importanța acestei legi este necontestată, iar în legislația maghiară care se aplică în Ardeal, nu există o astfel de lege specială pentru judecătoria.

Procedura la judecarea proceselor prevăzută în legea judecătorilor din vechiul regat face ca la aceste instanțe judecarea proceselor să se facă de patru cinci ori mai repede ca la cele din Ardeal fiindcă procedura prevăzută la judecarea proceselor la judecătoriile din Ardeal este procedura greoaie de drept comun din procedura maghiară, în lipsa unei legi speciale a judecătorilor în Ardeal.

De aceea subsemnatul sunt de părere că legea judecătorilor din vechiul regat să se extindă și în Ardeal, atât pentru ca să se poată face un început de unificare, dar ca, cel puțin la prima instanță extraordinară „Judecătoria” să se judece în același mod și să se aplice cât mai mult aceleași legi în cuprinsul acestei țări, cel puțin la o singură instanță și ca să se simtă și ceva românesc în justiția din Ardeal.

Sunt atâtea argumente cari pledează în favoarea tezei susținută de subsemnatul și cunoscute de toți juristii atât din Ardeal cât și din vechiul regat, încât nu mai este necesar să le mai reproduc aici totuși cred necesar pentru ca cineva să-și poată face o idee justă a propunerii făcută de subsemnatul, să publice și anteproiectul de lege ca am redactat în acest scop, spre a se vedea sistemul cum subsemnatul înțeleg să se facă unificarea.

ANTE PROECT DE LEGE

Pentru introducerea legii judecătorilor în tot cuprinsul țării și unificarea probelor obligațiunilor și plății.

Art. 1. — În termen de o lună dela promulgarea prezentei legi toate judecătoriile din țară vor judeca după legea judecătorilor de ocoale din 30 Decembrie 1907 cum și a regulamentului acestei legi cu toate modificările ce s'au adus acestei legi și regulament până astăzi.

Art. 2. — Odată cu aplicarea acestei legi la judecătoria, aceste instanțe vor aplica și articolele de legi cum și legile și regulamentele la care suszisa lege se referă și care se vor considera că fac parte integrantă din prezenta lege.

Art. 3. — Toate acțiunile speciale civile, cum și delictele și contravențiunile ce erau în unele regiuni din țară în competența judecătorilor, dar care nu sunt prevăzute în legea judecătorilor din 1907 a cărei aplicare se face prin prezenta lege, se vor judeca după o lună dela promulgarea prezentei legi de tribunalul locului în primă și ultimă instanță.

Art. 4. — În afacerile civile în care suszisa lege a judecătorilor din 1907 nu prevede speța sau forma de judecare, judecătoriile vor aplica articolele necesare din procedura civilă din 14 Martie 1900, cu toate modificările acestei legi aduse până astăzi, iar în chestiunile penale se vor aplica articolele necesare din

procedura penală din 2 Decembrie 1864 cu toate modificările ce s'au adus acestei legi până azi.

Art. 5. — Tribunalele și curțile când vor judeca apelurile, recursurile contestațiile, etc. contra hotărârilor judecătorilor, vor judeca conform procedurii și normelor din legea judecătorilor.

Despre proba obligațiunilor și a plății lor.

Art. 6. — Proba obligațiunilor se va face în termen de o lună dela promulgarea prezentei legi pentru obligațiunile care s'au născut înainte de această dată conform legilor și regulamentelor în vigoare în locul unde a luat naștere obligațiunea: după acest termen proba obligațiunilor se va face conform capitoului IX din codul civil promulgat la 4 Decembrie 1864 adică se vor aplica articolele dela 1169 până la 1222 inclusiv din codul civil român și care articole fac parte integrantă din prezenta lege, cu modificarea că suma de 150 lei din articolul 1191 c. civ. va fi 5000lei.

Art. 7. — Dela data prevăzută în articolul precedent, proba obligațiunilor se va face și în fața Tribunalelor și Curților de Apel tot cum se prevede în articolul precedent.

Dispoziții tranzitorii.

Art. 8. — În competența judecătorilor este deosemena și conducerea, instituirea și ținerea cărților funciare, după legile și regulamentele în vigoare în locul unde aceste cărți există.

Art. 9. — Toate dispozițiunile contrarii legii de față cum și a textelor de lege și regulamentelor la care se referă prezenta lege sunt și rămân abrogate după o lună dela promulgarea prezentei legi.

VICTOR ROMESCU

Judecător

Consilier de Curte de Apel

Topoloveni-Muscel

R E C E N Z I E

LEGEA ACCELERĂRII, le N. Jak Constantinescu, președinte la Curtea de Apel București.

Neobositul și distinsul magistrat, înzestrat cu puterea muncii și plin de neastâmpăr pe arena juridică, pune la îndemâna publicului o nouă importantă lucrare.

Legea accelerării din 4 Iulie 1929, adnotată cu doctrina și jurisprudența la zi, o avem acum pe masă spre ușurința cercetătorului, iar utilitatea ei este evidentă, fiind vorba de o lege care se aplică în tot momentul.

Eminentul autor a consultat operele valoroșilor juristi Anton Georgescu, I. G. Calmanovici, C. G. Rătescu și N. Pavelescu, Em. Dan, Ion Mănescu, prof. Eug. Heroniu și prof. Victor Cădere, deci cele 228 pagini conțin rânduri foarte utile pentru cel preocupat să găsească rezolvirea unei probleme.

Se știe ce este un cod adnotat și nu mai insist.

Remarc însă modul bun cum d. președinte N. Jak Constantinescu aranjează materia, alege tot ce e de valoare, pentru a da cărții maximum posibil de utilitate.

Remarc stăruința, insistența continuă a unui om care dă, fără răgaz, ca un părinte bun, tot ce ne trebuie pentru a putea rezolva ușor un litigiu desbătut.

Remarc pulsul de viață morală pe care-l dă sentimentul emulației creat și pornit de înaltul magistrat, d. N. Jak Constantinescu către rândurile de juristi care, uitând greu-

tățile zilei, trebuie să muncească laolaltă pentru prosperitatea și izbânda finală a justiției românești.

Prin muncă și idealism vom înălța lumea nouă, lumea adevăratei dreptăți, în care viața va fi o viață de ordine, de pace perpetuă.

Acolo mergem, stăruind înainte, ca d. N. Jak Constantinescu (1).

TRAIAN R. SCRIBAN.

Inmormântarea Procurorului General Alexandru S. Ballan dela Curtea de apel din Brașov

Indurerată familie,

Intristată adunare,

În ziua de Vineri 9 Septemvrie a. c. s'a făcut la Focșani, înmormântarea mult regretatului *fost Procuror general al Curței de Apel Brașov* ALEXANDRU S. BALLAN, încetat subit din viață la Sibiu.

În fața mormântului, în numele magistraților Curței de Apel din Brașov, a rostit o emoționantă cuvântare d-l *Romulus Pop, Primul Președinte al Curței de Apel Brașov*, care a arătat meritele și calitățile defunctului și a exprimat regretele magistraților din acea Curte de Apel, pentru moartea prematură a iubitului lor Procuror General *Alexandru S. Ballan*.

A vorbit, apoi d-l avocat *Ef. Mărculescu*, din partea baroului de Brașov, după care d-l *Procuror C. Vulpescu*, dela Tribunalul Putna, în numele magistraților din acest județ, a rostit următoarea cuvântare :

Am primit dureroasa sarcină, din partea magistrației județului Putna, la altarul căreia a oficiat cu desăvârșită cinste și înalt prestigiu defunctul Alexandru Ballan, fost Procuror General al Curței de Apel Brașov, spre a exprima profunda durere și nemărginitul regret ce-l încercăm, astăzi la mormântul lui, proaspăt și atât de timpuriu deschis.

Moartea este o lege a firei pe care trebuie să o împlinească tot ce este viață pe pământ. Contractăm această obligație, fără să ni se ceară consimțământul, chiar din minuta nașterii; viața, însă, în sine; ce o soțim un dar, — ne-o dorim împlinită așa cum puterile noastre o pregătesc: cât mai lungă și cât mai fericită, și așteptăm, cu totul îndreptățiti, ca perii albi să înzăpezească tâmpelurile noastre. Ne-o dorim aceasta ca o mulțumire pentru noi și ca o fericire pentru cei din jurul nostru.

Moartea însă, venită atunci când nimeni nu o așteaptă, nimeni nu o dorește și mai ales când lovește atât de nedrept, când ea cade ca un trăsnet și dărâmă bradul cel mai falnic, lasă impresia nejustificatului și face să se nască acea mocneală de revoltă contra firei ce lovește fără senz.

În persoana mult regretatului Alexandru Ballan, fost Procuror General al Curții de Apel Brașov — moartea a lovit și nedrept și profund nejustificat.

Ca o taină, pe care noi n-o pricepem, dar pe care o constatăm, ea, prin loviturile nedrepte, a încheiat un funest careu al morții în familia Ballan.

Patru frați, ca patru brazi, fii iubiți ai Focșanilor, înălțați prin propriile lor puteri pe orizonturile cele mai frumoase ale vieții, — făcându-și din ea un pedestal de mare cinste, — un exemplu de viață, — un model de

cinste și demnitate, au fost ridicați din lumea noastră, ca o fatalitate ce nu se explică, — tocmai în timpul când viața era pentru ei o fericire, — pentru familiile lor o comoară, — iar pentru societate o bine facere: un militar de mari speranțe, un medic distins și neuitat, un avocat de un neîntrecut talent, iar astăzi un Magistrat de elită.

Cine poate umple marele gol lăsat în familia lor, cine poate înăbuși durerea ce i-a cuprins, și cine poate înlocui mahnirea ce isbește atât de nedrept în noi Focșeneni, când, din rândurile noastre pleacă, atât de timpuriu cei pe cari noi i-am avut de exemplu în viață?

Da! pentru noi Magistrații, Alexandru Ballan a fost un model, a fost o pildă.

Născut la 1884, în Focșani, a urmat învățătura, s'a format și crescut în mijlocul nostru, a fost al nostru. După ce și-a terminat studiile Universitare a intrat în magistratură la 1 Mai 1908, făcând parte din acea pleiadă distinsă de magistrați crescuți și formați la adăpostul legii neîntrecutului nostru bine făcător Toma Stelian.

În cursul vieții lui de Magistrat a profesat în acest județ pe rând: La Săscut, la Odobesti, la Tribunalul Putna Secția 2-a ca magistrat stagiar, la Panciu ca judecător provizoriu, la ocolul Focșani ca judecător definitiv, unde este înaintat Președinte pe loc; iar dela 1922, trece în Magistratura Transilvăneană Consilier de Curte la Tg.-Mureș cu titlul de Consilier de Curte, iar apoi trece la Brașov, moartea găsimd-l în distincția de Procuror General al acelei Curți.

Aceia ce a fost ca Magistrat Alexandru Ballan în județul nostru și în special ca judecător al ocolului Focșani, este știut de toată lumea și este vie acea dâră de fașie luminoasă lăsată de personalitatea lui, și nu încercă să labele mele puteri a o contura, de teamă a nu o micșora în ochii D-voastră cari l-ați cunoscut atât de bine.

Voi încerca, tot cu slabe puteri, a contura pe Magistratul Alexandru Ballan, dela data când el a trecut crestele Carpaților intrând în Magistratura din Transilvania.

Trecând în Ardeal a făcut un act de curaj având în față un teren nou, și așa cum s'a comportat nu a desmințit pe Magistratul integru, pe Magistratul activ, pe Magistratul blând și drept, — așa cum l'am cunoscut.

A pus plugul bun în brazdă nouă și a croit acel suflu de împărțire a dreptății, cu atâta elan și cu atâta dragoste, încât, fructul muncii lui nu a întârziat de a da roadele așteptate. În tot acest timp a arătat o muncă dâră, o pricepere deosebită, a rosturilor vieții, împărțind drepturile fiecăruia după dreptate; activitatea lui pornind din izvorul nesecat al mării lui iubiri de oameni, străjuită de acel caracter de bronz și mănăta de aceea probitate neîntrecută a Magistratului de elită.

Aceste mari calități l-au ridicat în rangurile cele mai înalte ale Magistraturei, însărcinându-l cu posturi de înaltă încredere, făcând din el un model al colegialității și al prieteniei. El nu avut și nu a putut să aibă decât admiratori și prieteni.

Astăzi, această mândrie a Magistraturei noastre, acest model de viață vie, acest granit, este sfărâmat de aripile palide și necruțătoare ale morții și care, în egoismul ei, ia aceia ce-i place, lăsând în urmă *jale* și *durere*.

Jale, fiindcă la vârsta de 48 ani nu trebuie să piară un om, găsit în plină activitate, într-o situație la care

(1) Se poate procura dela Administrația revistei *Curierul Judiciar*, cu prețul modest de 60 lei.

a ajuns prin muncă și pricepere și pe care le desfășură, spre fericirea instituției din care făcea parte, în calitate de Procuror General, într-o lume nouă pentru el, dar apropiată lui până la sărbătorire.

Jale, fiindcă, noi care l'am cunoscut îndeaproape, noi care am trăit cu el și i-am cunoscut firea lui blândă și l'am privit cu mândrie ca pe un frate cu care ne-am fălit, ne este răpit spre marea noastră mâhnire.

Durere, fiindcă lasă în urma lui doi fii în floarea vârstei, lipsiți de aripa protecție a tatălui, și o soție ce își avea un distins și neprețuit tovarăș de viață.

Aci, în fața mormântului lui deschis, Magistratura județului Putna, aduce o lacrimă de durere, ce picură din sufletul ei îndurerat; aduce mâhnirea ei profundă ce o provoacă brutala moarte a iubitului, bunului și distinsului ei coleg *Alexandru Ballan*; și în fața acestei fatalități care nu iartă și nu alege, rugăm pe Atotputernicul ea, dacă și lui i-a fost tot atât de drag, — răpindu-l atât de timpuriu dintre noi, — lăsându-ne nouă durerea, — să fie această durere prinosul rușii noastre către el și să-l aibă:

In locul de odihnă,
In locul de fericire,
Unde toți dreptii sălășluiesc.

A M I N.

„Curierul Judiciar“ deplânge moartea prematură a distinsului magistrat *Alexandru S. Ballan*, și transmite îndureratei și neconsolatei sale familii condoleanțele sale.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. I-a

Audiența dela 7 Decembrie 1931

Președenția d-lui D. VOLANSCHI Prim Președinte
Ministerul de Finanțe cu „Fabrica de împletituri și țesături”
Decizia No. 1491

Tratatul de la Trianon. Obiecte rechiziționate de unguri și ridicate. Nu cad în prevederile art. 68 tratatul de la Trianon.

Contencios administrativ. Măsură pentru executarea și interpretarea contractelor. Nu cad în prevederile acestei legi. Cazul când Statul a recunoscut dreptul particularului.

1. *Obligația impusă Ungariei prin art. 68 Tratatul de la Trianon de a restitui în bani, sumele ridicate, luate, sau sechestrate în teritoriile vremelnice ocupate, de asemenea de a restitui în natură animalele, obiectele etc., ridicate etc., în caz când va fi posibilă identitatea lor, nu poate privi bunurile sechestrate de Unguri în aceste teritorii, deoarece textul sus arătat nu vorbește de loc de bunurile rechiziționate, în privința cărora inamicul și-a exercitat un drept formal recunoscut lui prin convenția de la Haga și Regulamentul privitor la legile și obiceiurile războiului pe uscat.*

2. Este adevărat că, legea contenciosului administrativ scoate de sub controlul puterii judecătorești actele de guvernământ, din cari fac parte și cele relative la executarea și interpretarea tratatelor și convențiilor diplomatice.

În cazul însă în care Statul român a recunoscut față de un particular că obiectele găsite în Ungaria i-au aparținut și i-au fost luate de inamic prin rechiziție și dânsul — particularul — are drept la restituirea lor, în acest caz Statul român care posterior a încheiat cu Ungaria un acord forfetar prin care

schimbă predarea în natură a unor asemenea bunuri, în plata unei sume globale, dărește particularului suma reprezentând valoarea acelor bunuri.

Curtea,

Ascultând citirea raportului făcut în cauză de d-l consilier E. Bănescu, pe d-nii av. Gheciu și I. Rosenthal în susținerea și combaterea motivelor de casare în divergență, cum și pe d-l procuror general C. Viforeanu în concluziunile puse pentru respingerea recursului și

Deliberând,

Asupra recursului de față:

Având în vedere decizia atacată din care rezultă că, în timpul ocupației dușmane, instalațiile industriale ale întreprinderii Fabrica de țesături și împletituri, fiind ridicate de autoritățile ungare, ele au fost găsite și identificate, după război, de către numita și organele oficiale ale Statului român la o fabrică din Ungaria; că, autoritățile ungare și cele române au recunoscut că instalațiile astfel identificate sunt proprietatea dânselor și urmează să-i fie restituite conform disp. art. 168 al Tratatului de la Trianon.

Că, posterior Ministerul de finanțe a oprit personal pe intimată de a vinde aceste mașini, fabrici din Ungaria unde ele au fost găsite și cu care aflase că se duc tratative în acest sens, invocând că acest utilaj industrial este necesar economiei naționale și va fi reluat și adus în țară de serviciul român de restituire, în care scop a și cerut intimății să arate dacă urmează să-i fie expediat direct ei, sau prin Arsenalul Armatei.

Având în vedere că, această restituire nu a avut însă loc, iar la 14 Aprilie 1924, guvernul român a încheiat cu cel ungar un acord forfetar, cu scopul de a pune capăt pe teritoriul ungar operațiilor de căutare, identificare și restituire, prevăzut de Tratatul de la Trianon, acord în care sunt expres prevăzute și mașinile în discuțiune și pe temeiul căruia Statul român a încasat dela cel ungar o sumă globală.

Că, în urma acestora Fabrica intimată a intentat contra Statului Român o acțiune în daune, pentru prejudiciul suferit din fapta lui, acțiune admisă în parte de Curtea de fond prin decizia supusă prezentului recurs.

Că, în contra deciziei Curții de fond Ministerul de finanțe introducând recurs a formulat patru motive de casare; din cari motivul II a fost respins de secția I-a prin decizia no. 1189 din 22 Octombrie 1921, iar în ce privește celelalte neîntrunindu-se numărul de voturi necesar, judecata lor a fost trimisă completului de divergență de astăzi.

Văzând motivul I de casare astfel formulat:

„I. — Exces de putere. Violarea art. 168 Tratatul de la Trianon violarea și greșita aplicare a art. 998 c. civil și convenția de la Haga, art. 52 al Regulamentului privitor la legile și obiceiurile războiului pe uscat.

„Curtea înlătură susținerea Ministerului de Finanțe că mașinile au fost rechiziționate, argumentând că din dovezile prezentate de Ministerul de Finanțe rezultă că Statul Român și cel ungar au convenit restituirea mașinilor în chestiune, de unde, Curtea trage concluzia că aceste mașini au fost ridi-

cate în mod abuziv, pentru că nu se poate concepe — zice — Curtea — ca să se convîngă prin acord, restituirea unor obiecte ce au fost rechizionate în mod legal.

„Concluziunea trasă de instanța de apel este cu totul greșită, pentru că părțile contractante au înțeles să limiteze obiectele ce urmau să fie restituite numai la cele ridicate în mod abuziv. — Acest articol nu face nici o distincție în această privință.” —

„Curtea comite un exces de putere și violează dispozițiunile art. 168 Tratatul dela Trianon, când face o distincție pe care suscitatul articol nu o face.” —

„În atare situațiune, instanța de apel era obligată să vadă că mașinile esiseră definitiv din patrimoniul Societății reclamante și în consecință să constate că Societatea nu avea niciun drept asupra acestor mașini și că nici Statul Român nu putea produce o daună acesteia, întrucât în speță, niciun drept nu fusese lezat.”

„Dealtfel art. 52 Regulamentul convenției dela Haga prevede că rechizițiunile făcute de puterea ocupantă constituiesc un mod legal de dobândirea obiectelor mobile aparținând locuitorilor țării ocupate.”

„Prin urmare, Curtea a putut respinge apărarea Ministerului, numai prin exces de putere și violarea suscitatorilor texte.”

Având în vedere că, înaintea instanței de fond Ministerul recurent preținzând că, mașinile în discuțiune au fost regulat rechizionate de autoritățile ungare, fapt care nu poate da loc la o acțiune în daune, Curtea de apel înlătură această apărare constatând că, ea este contrazisă de propriile recunoașteri ale diferitelor organe ale Statului, între cari și Ministerul de finanțe cum și de recunoașterile delegaților guvernului ungar și cea cuprinsă în acordul forfetar din 1924, unde sunt enumerate și mașinile în discuțiune și se prevede că și ele intră în cadrul restituirilor prevăzute de art. 168 Tratatul dela Trianon; că, din interpretarea acestui text, zice Curtea, rezultă că, restituirea bunurilor regăsite și identificate în Ungaria, despre care el tratează trebuie făcută nu în favoarea Statului Român, ci a proprietarilor lor și numai operațiunile de restituire trebuie îndeplinite dela Stat la Stat — că și deciziunile ministeriale, no. 45654/55 din 1921, referitoare la asemenea restituiri, recunosc dreptul particularilor de a cere și obține recuperarea unor asemenea bunuri; că, în speță însuși Ministerul, prin adresă formală către reprezentanții intimatei a precizat că, mașinile vor fi luate de Serviciul român de restituțiuni, vor fi aduse în țară și predate celor în drept și numai după aceea proprietara poate face acte de dispoziție asupra lor.

Considerând că art. 168 Tratatul dela Trianon obligă Ungaria să restituie în bani, sumele ridicate, luate sau sechestrate din teritoriile vremelnice ocupate, cum și deasemenea să restituie, în natură, animalele, obiectele de orice fel și valorile ridicate, luate, sau sechestrate de pe aceste teritorii, în cazul când va fi posibil a le identifica pe teritoriul ei, sau al aliaților ei.

Că această obligație nu poate privi bunurile rechizionate de Ungaria în teritoriile vremelnice ocupate, ci numai cele luate abuziv dela proprietarii lor, deoarece textul susarătat nu vorbește nimic de bunurile rechizionate, ci numai de cele ridicate, luate sau sechestrate, deci acelea pentru care inamicul nu și-a exercitat dreptul de rechiziție formal recunoscut lui prin convențiadelor Haga și Regulamentul privitor la legile și obiceiurile războiului pe uscat.

Că, aceasta reiese nu numai din textul susarătatului articol ci și din aplicația pe care și România și celelalte state au dat dispozițiunilor cuprinse în el și celor identice din celelalte tratate, prin instituirea comisiunilor de restituire, a căror activitate a avut de scop identificarea numai a bunurilor luate în mod abuziv din țară, după cum constată instanța de fond; că, și deciziile Ministeriale din 26 Noembrie 1921 (Hamangiu, vol. IX-X pag. 1217) date în executarea art. 168 Tratatul dela Trianon, stabilesc același lucru și recunosc expres particularilor dreptul de a putea obține recuperarea bunurilor ce le-au fost luate în mod abuziv de inamic, fără a vorbi nimic de bunurile rechizionate.

Că, pe lângă aceasta, însuși Statul român, prin organele sale, după cum s'a arătat, a recunoscut soc. intimă dreptul la proprietatea utilajului industrial în discuție, pe baza art. 168 Tratatul dela Trianon, prin aceea că a oprit-o de a le vinde și i-a cerut să arate unde să-i fie puse la dispoziție, atunci când Serviciul de restituire al Statului le va expedia în țară, că dar soluțiunea în această privință fiind exactă în drept motivul de casare devine nefondat și se respinge.

Asupra motivului III de casare astfel formulat:

„3. Violarea art. 2 legea Contenciosului Administrativ, art. 107 Constituție și art. 998 cod. civil. Exces de putere.

Curtea constată că în speță, acordul forfetar încheiat de Statul Român cu cel Ungar, este un act de guvernământ. În consecință, instanța de fond era obligată a vedea că Statul Român nu era obligat la niciun fel de daune.

„Curtea face însă distincțiunea în ceea ce privește reparațiunea cuvenită dăunatului prin actul de guvernământ, motivând că dăunatul nu poate pretinde repunerea sa în drepturile avute anterior, dar că, în orice caz, acesta ar avea dreptul la daune efectiv încercate, pe baza art. 998 cod. civil;

„Motivarea Curții este eronată în drept, pentru că din moment ce Statul nu răspunde de actul de guvernământ, nu răspunde implicit de niciun fel de daune decurgând din acest act.

Prin urmare numai prin exces de putere și violarea suscitatorilor texte de lege a putut Curtea să acorde daune reclamantei, deși constată existența unui act de guvernământ.”

Având în vedere că Ministerul recurent mai preținzând că, acordul încheiat de Statul Român cu Ungaria constituie un act de guvernământ, pe care soc. intimă nu-l poate ataca și nici pretinde daune pentru pagubele suferite din încheierea lui, Curtea de fond a respins și această apărare motivând că societatea reclamantă nu a pus în discuție legalitatea acordului din 1924 și nici nu a cerut iustitiei cenzurarea lui, ci, recunoscând Statului dreptul suveran de a-l încheia, a pretins numai că, deoarece prin acest acord s'a dispus de mașinile care erau proprietatea ei și trebuiau să-i fie restituite, urmează că, conform principiului din art. 998 c. c., să fie despăgubită de valoarea lor, de care a fost lipsită; că, repararea acestui prejudiciu, astfel produs, intră în competența instanțelor ordinare; că, lezarea proprietății particulare prin un act de guvernământ poate da loc la o acțiune în daune și, întrucât este constant că, prin chiar acordul din 1924, Statul român a transigat

asupra mașinelor ridicate în mod abuziv dela societate și care trebuiau să-i fie restituite în virtutea art. 168 Tratatul dela Trianon, Ministerul urmează a-i plăti, cu titlul de daune, valoarea lor.

Considerând că, este adevărat că, legea Contenciosului administrativ din 1925 prin art. 2, scoate de sub controlul puterii judecătorești actele de guvernământ, că între aceste acte sunt expres prevăzute și cele relative la executarea și interpretarea Tratatelor și convențiilor diplomatice cu statele streine; că, atât Tratatul dela Trianon cât și acordul forfețar din 1924 încheiat cu Ungaria, fiind convenții încheiate între guvernul nostru și alte guverne, au acest caracter și intervenția justiției naționale nu poate avea loc față de ele, pentru a controla condițiunile în care au fost încheiate și a le ridica aplicațiunea în cazul când ele lezează drepturile particularelor.

Că, însă este neîndoios, cum s'a arătat la motivul I de casare că, Tratatul dela Trianon, prin art. 168 recunoaște intimitei Societăți dreptul la recuperarea mașinelor ce i-au fost ridicate în mod abuziv de autoritățile ungare ocupante.

Că acordul forfețar nu contestă numitei și nu-i ridică de loc acest drept formal recunoscut de Tratatul în baza căruia acest acord a fost încheiat, ci numai, pentru considerațiuni găsire utile de guvernul nostru și cel ungar, și cari nu vor fi supuse controlului justiției, schimbă obiectul dreptului intimitei, înlocuindu-le printr-o sumă de bani.

Că, asupra sumei astfel rezultate, Statul Român nu și-a rezervat prin acordul forfețar sus arătat, nici un drept, pentru a se putea respinge pretensiunile intimitei, deoarece din cuprinsul lui nu rezultă aceasta și nici motivele care au determinat Statul român să schimbe predarea în natură a bunurilor prin achitarea unei sume globale, care să reprezinte valoarea bunurilor respective, nu exclude pe cei vizați printrînsul la dreptul recunoscut lor prin art. 168 Tratatul dela Trianon.

Că dar, acesta fiind caracterul acordului forfețar din 1924, în ce privește drepturile recunoscute soc. intimite prin art. 168 Tratatul dela Trianon, dânsa a fost autorizată să pretindă Statului român independent de caracterul de acte de guvernământ al Tratatului dela Trianon și al acordului forfețar din 1924, restituirea sumei incasate pentru niște bunuri ce erau recunoscute, îi aparțineau, odată ce acordul din 1924 nu a avut loc pentru a trece în patrimoniul Statului valoarea bunurilor asupra cărora guvernul român și cel ungar au convenit, ci numai de a înlesni Statului ungar activitatea unei obligațiuni impuse lui prin Tratatul dela Trianon, în favoarea particularilor români, deposedați abuziv de acele bunuri.

Că, astfel fiind, soluțiunea instanței de fond în această privință urmând a se mentine pe temeiul acestor considerațiuni de drept avute în vedere de Inalta Curte și motivul III de casare devine nefondat și se respinge.

Asupra motivului IV de casare astfel formulat:

„IV. Omisiune esențială.

„Am susținut la instanța de fond, că deși acțiunea are ca temei de drept art. 998 cod. civil, în realitate se face în contra Statului o acțiune deghizată pentru obținerea despăgubirilor de războiu. Ori, este constant în doctrină și jurisprudență că asemenea acțiuni sunt inadmisibile.

„Curtea omite a se pronunța asupra acestei apărări, omi-

siune care este esențială, întrucât dacă ar fi examinată, soluțiunea ar fi putut fi alta”.

Considerând că, acest motiv este inexact în fapt, întrucât instanța de fond motivează pentru ce acordă Societății intimite daunele cerute, deși dânsa a făcut cerere de despăgubiri de războiu pentru valoarea instalațiunilor în discuțiune; că, dar, nu există nici un fel de omisiune în această privință;

Că față de cele expuse, motivele invocate de Ministerul recurent fiind nefondate, recursul de față urmează a fi respins ca neîntemeiat.

Pentru ocese motive, Curtea respinge motivele rămase în divergență, etc.

INALTA CURTE DE CASATIE ȘI JUSTITIE S. I-a

Audiența dela 25 Ianuarie, 1932

Președinția D-lui S. TIPEI, Consilier

Leon Coldsteni cu I. Wappner și a.

Deciziunea 97

Locațiune. Vânzarea imobilului. Obligațiunile impuse locatorului pentru respectarea dreptului de locațiune al chiriasului (art. 1420 și 1421 c. c.).

Din disp. art. 1420 și 1421 c. c. cari obligă pe locator să predea locatorului lucrul închiriat în condițiuni care să-l facă propriu folosinței pentru care a fost închiriat, rezultă pentru locator obligația de a lua măsurile necesare pentru ca terții să nu se poată opune intrării în folosință a chiriasului.

Această obligațiune ce derivă din raportul de locațiune dintre părți, nu poate fi desființată prin faptul voluntar al uneia din ele, cum ar fi vânzarea imobilului și prin urmare în acest caz obligațiunea locatorului rămâne în picioare. Cu toate consecințele ce decurg din existența locațiunii și ca atare locatorul este obligat a lua toate măsurile pentru executarea contractului de închiriere, fie înștiințând pe chiriasul său din vreme despre intenția sa de a vinde imobilul pentru ca el să fie în măsură să dea dată certă contractului, fie îndeplinind el această formalitate, fie impunând formal terțiului achizitor obligația de a respecta acea închiriere.

Locatorul nu poate deduce o culpă pentru chirias din împrejurarea că acesta trebuia să conteze și cu posibilitatea de a i se opune de terțiul achizitor însoțit datei certe la contractul său, pentru că chiriasul nu putea avea cunoștință de înstrăinare și apoi chestiunea datei certe privește raportul ce s'a născut între chirias și terțiul achizitor în urma faptului înstrăinării, fapt care dacă cade în prerogativele dreptului de proprietate al locatorului, dânsul însă nu-l poate exercita decât în condițiuni cari să garanteze locatorului folosința imobilului.

Curtea,

Ascultând cetirea raportului făcut în cauză de d-l consilier G. Duca și s'au ascultat d-nii av. ai părților pe d-nii av. Dracsineanu și Al. Cerban cum și pe d-nii av. Nachtigal și C. A. Panaitescu în susținerea și combaterea motivelor de casare și

Deliberând,

Asupra recursului de față:

Având în vedere deciziunea atacată din care re-

zultă că, în 1917 recurentul a luat cu chirie de la N. Z. Chrisoveloni, astăzi reprezentat prin intimata Banca Crisoveloni, o prăvălie, pe baza unei chitanțe sau semnătură privată; că, după încetarea prelungirii legale a vechiului contract ce greva prăvălia, recurentul a cerut Băncii să i-o pună la dispoziție, depunând și chiria mărită după cota legală, Banca însă a refuzat primirea chiriei și i-a comunicat că, imobilul l'a vândut lui I. Wappner și să se adreseze acestuia, căci el a luat cunoștință chiar prin actul de vânzare de existența contractului de închiriere al recurentului.

Că, în urma acestora recurentul a intentat contra Băncii Crisoveloni o acțiune în rezilierea contractului cu daune, acțiune în care Banca a chemat în garanție pe J. Wappner; că, Curtea din București prin decizia dedusă astăzi în recurs, a respins această acțiune ca nefondată și ca fără interes cererea de chemare în garanție.

Văzând motivele de casare astfel formulate :

A) Motivele depuse cu cererea de recurs:

„1. Violarea și greșita interpretare a art. 1441 cod. civil.

„Instanța de fond, admitând apelul făcut de Banca Chrisoveloni, Societate Anonimă din București și de d-l Iosef Wappner, a reformat sentința civilă cu no. 575 din 1927 a Trib. Ilfov s. III, c. c. și în consecință, a respins ca nefondată acțiunea intentată de subsemnatul, având de obiect rezilierea contractului de închiriere intervenit între subsemnatul și N. Z. Chrisoveloni, astăzi soc. Anon. Banca Crisoveloni, cu daune.

„Curtea de Apel, deși recunoaște că s'a încheiat între subsemnatul și Banca Chrisoveloni un contract de închiriere, după care, Banca, era obligată să-mi procure folosința apartamentului și prăvăliei închiriate și cu toate că e constant că nu și-a îndeplinit această obligațiune, totuși, îmi respinge cererea de reziliere, pe motiv că, contractul de închiriere n'are dată certă pentru a putea fi opozabil terțiului cumpărător al imobilului închiriat și că întrucât sunt în culpă de a nu fi îndeplinit această formalitate, urmează, că cererea de reziliere este neîntemeiată.

„Prin soluțiunea pe care a dat-o, Curtea a violat art. 1441 cod. civil, aplicând în mod greșit acest text care prevăde îndeplinirea unei formalități, numai față de terțe persoane, iar nu în raporturile dintre părțile contractante.

„Prin acțiunea intentată, n'am cerut executarea contractului față de noul proprietar, singurul care ar fi fost în drept să se prevaleze de dispozițiunile art. 1441 cod. civ., ci am cerut rezilierea contractului de închiriere față de locatorul meu, cu care am contractat și care era ținut să-și îndeplinească obligațiunile derivând din contract, independent de orice formalități, întrucât, între părțile contractante, data actului prin ea însăși este valabilă și opozabilă ca și celelalte clauze ale contractului.

„Numai forța majoră sau cazul fortuit, ar fi putut să libereze pe locator de obligațiunea de a-mi preda folosința lucrului închiriat și este evident că vânzarea de către locator a lucrului închiriat nu poate avea acest caracter.

„Dacă ar fi ca litigiul să se rezolve pe temeiul culpei, încă rezoluțiunea contractului trebuia admisă, întrucât buna credință care trebuia să fie la baza tuturor contractelor, impunea locatorului obligațiunea, atunci când vindea imobilul închiriat, sau de a înștiința pe cumpărător de existența contractului sau de a pune în vedere chiriașului să dea dată certă contractului, pentru a-l face opozabil terțiului.

„Dar mai mult decât atât, nici nu putea fi vorba în speță de vreo culpă imputabilă mie în ce privește lipsa de dată certă a contractului de închiriere, întrucât rezultă din con-

statările de fapt ale instanței de fond, că Banca Chrisoveloni a avut grijă cu ocazia vânzării imobilului închiriat să încunoștiințeze pe noul proprietar de existența contractului de închiriere, vânzarea făcându-se cu mențiunea că apartamentul și prăvălia sunt închiriate.

Or, în asemenea împrejurări este constant și necontestat în doctrină și jurisprudență că terțul cumpărător al unui imobil închiriat nu se mai poate prevala de lipsa de dată certă a contractului de închiriere și să pretindă că nu îi este opozabil atunci când nu numai rezultă din împrejurările cauzei că avea cunoștință de existența contractului în momentul când a încheiat contractul de cumpărare, dar mai mult a recunoscut în scris concomitent cu încheierea contractului de cumpărare, că a luat cunoștință de contractul de închiriere în momentul când a luat naștere propriul său drept.

„Hotărând astfel, instanța de fond a interpretat și aplicat greșit art. 1441 cod. civ.

„2) Exces de putere.

„Curtea pe lângă că a violat și interpretat greșit art. 1441 c. civ. a comis și un exces de putere. Într-adevăr Banca Chrisoveloni, nici oral înaintea Tribunalului și nici înscris înaintea Curții de Apel n'a susținut vreodată că acțiunea mea trebuie să fie respinsă pentru motivul că n'am transcris contractul de închiriere intervenit între mine și dânsa. A invocat diverse motive de drept și de fapt, însă motivul tras din art. 1441 c. civ. nu l'a invocat niciodată, căci Chrisoveloni știa perfect de bine că de vreme ce a încheiat un contract cu mine, trebuia să-l execute, independent de faptul dacă am transcris sau nu acest contract de închiriere cu atât mai mult cu cât eu n'am cerut executarea contractului, ci numai rezilierea lui cu daune, fiindcă înainte de a intenta acțiunea, Chrisoveloni mi-a comunicat că vânduse imobilul.

„Excesul de putere invocat de mine este evident căci nu putea Curtea să admită apelul Băncii Chrisoveloni pe un motiv neinvocat de dânsa.

„Ași fi putut intenta acțiunea și în contra lui Wappner care a avut perfectă cunoștință de închirierea făcută către mine în momentul cumpărării de către dânsul a imobilului închiriat, cunoștință care rezultă în mod indubitabil din scrisoarea lui din 21 Noembrie 1920, cunoștință care este chiar mai mult ca o transcriere, semnată de Wappner și adresată Băncii Chrisoveloni și depusă de aceasta la dosar în decursul procesului, scrisoare de care eu n'am avut cunoștință înaintea intentării acțiunii”.

B) Motivele suplimentare depuse cu cererea dela 26 Februarie 1931:

„1) Violarea art. 1020, 1021 și 1420, 1439 c. civ. Exces de putere.

„În baza acestor texte și a tuturor principiilor generale în materie de locațiune, locatorul este obligat a preda locatarului imobilul închiriat și e exonerat de această obligațiune numai în caz de forță majoră sau caz fortuit (1439 cod. civ.).

„În afară de aceste cazuri partea care nu-și execută obligațiunea e obligată să despăgubească pe partea co-contractantă (art. 1021 c. civ.).

„Instanța de fond nesocotind aceste texte arătate mai sus, ne respinge acțiunea și deci violează textele sus citate comițând și un exces de putere.

„2) Eroare grosieră de fapt. Exces de putere.

„Instanța de fond ca să admită apelul intimaților argumentează că contractul de închiriere ce l'am înfățișat sub formă de chitanță, fiind într'un singur exemplar, Banca Chrisoveloni a fost pusă în imposibilitate de a-i da dată certă pentru a-l face opozabil noului achizitor.

„Instanța de fond comite o eroare grosieră de fapt căci pe

de o parte, faptul nedării datei certe contractului de închiriere, n'ar avea nici o influență cum am arătat prin motivele precedente și apoi pe de altă parte nici nu este exact în fapt ceia ce se afirmă de către instanța de fond, deoarece Banca Chrisoveloni a posedat dublul chitanței. Dovada rezultă din însăși chitanța lui Iosef Wappner dată de către acesta Băncii Chrisoveloni cu ocaziunea achizițiunii imobilului, imobil din care mi-a fost închiriat mie o prăvălie și un apartament. În această scrisoare pe lângă că Wappner reproduce conținutul chitanței, apoi declară la fine că a primit copia chitanței. Deci, numai prin exces de putere și printr-o eroare grosieră de fapt instanța de fond a putut să exonereze pe Banca Chrisoveloni de orice răspundere de daune sub cuvânt că n'a putut să dea dată certă chitanței contract pentru a fi opozabilă noului achizitor. Ori din însăși scrisoarea cu data de 2 Noembrie 1920 rezultă că Banca Chrisoveloni a încunoștințat pe Wappner, care declară că a primit copia chitanței și suma de 500 lei dată mie, ca acot, că el înțelege să tranșeze această chestiune direct cu mine, scrisoare de care eu Goldstein n'am luat cunoștință decât după ce introdusesem acțiunea contra Băncii Chrisoveloni".

C) Motivele suplimentare depuse cu cererea dela 12 Noembrie 1931:

„1) Denaturarea faptelor. Eroare grosieră de fapt. Exces de putere.

„Instanța de fond, afirmă că soc. „Victoria-Unirea”, care achiziționase între timp imobilul dela J. Wappner, ar fi refuzat la cererea mea, să-mi predea prăvălia închiriată, pe motivul că contractul meu n'ar avea dată certă.

„Denaturarea instanței de fond, este manifestă și numai printr-o eroare grosieră de fapt, a putut ajunge la soluția la care a ajuns.

„N'am cerut nici odată executarea contractului, ci numai daune și n'am îndreptat cererea mea contra soc. „Victoria-Unirea” ci numai contra Băncii Chrisoveloni.

„De altfel, însăși instanța de fond, atunci când înșiră faptele, recunoaște cum că m'am adresat într-adevăr Băncii Chrisoveloni, cerând să-mi predea prăvălia și numai când am aflat că imobilul a fost vândut, am intentat acțiunea, însă tot numai contra Băncii Chrisoveloni, acțiune prin care ceream rezilierea contractului cu daune.

„Dacă soc. „Victoria-Unirea” figurează în proces, este că a fost chemată în garanție de către J. Wappner, care la rândul său a fost chemat în garanție de singura mea părâtă, Banca Chrisoveloni.

„Acest motiv de recurs, intră perfect în cadrul al. 9 de sub art. 30 din legea Înaltei Curți de Casație și Justiție”.

„2) Supliment la motivul I de casare, care tratează despre violarea și greșita interpretare a art. 1441 cod. civil.

„Instanța de fond, afirmă în mod sentențios că art. 1441, care declară că într-adevăr noul achizitor nu e ținut a respecta decât contractele de închiriere cari au dată certă, ar fi spunând că toate celelalte contracte de închiriere cari n'au dată certă, se desființează prin vânzarea imobilelor.

„Ori, de nicăieri nu rezultă această anulare, căci toc ceea ce spune art. 1441 cod. civil, este că față de noul proprietar, contractele cari n'au dată certă nu sunt opozabile. Aceasta însă nu înseamnă că se încheie chiriașului, drumul unei acțiuni personale contra fostului proprietar, cu care contractase, acțiune prevăzută de art. 1420 cod. civ. și sancționată de principiile generale în materia neexecutării convențiilor și de art. 1020, 1021 și 1082 cod civil”.

Având în vedere că, pentru a respinge acțiunea recurentului, Curtea de Apel constată în fapt și motivează că, prin închirierea unei prăvălii către Goldstein, imobilul respectiv nu a devenit lovit de indispo-

nibilitate în mâinele Băncii și deci când dânsa l'a vândut lui Wappner cu mențiunea existenței închirierii, Banca și-a exercitat un drept al său și în exacta lui cuprindere.

Că, contractul lui Goldstein nu era prevăzut cu dată certă și, din acest motiv, el neputând fi opus terțiului achizitor, recurentul nu a putut intra în folosința prăvăliei închiriate; că, sarcina obținerii datei certe cădea asupra chiriașului recurent, el fiind titularul dreptului de locațiune, deci interesat în cauză și în mâinile lui aflându-se — constată Curtea de fond — singurul exemplar de contract existent.

Că dar, conchide Curtea de apel, culpa recurentului ia făcut cu neputință executarea contractului, astfel că nesatisfacerea raportului juridic din 1917 este datorită neglijenței sale și susținerea lui că Banca intimată ar fi în culpă, este nefondată.

Considerând că, legea enumerând prin art. 1412 c. c. locațiunea printre obligațiunile a face, neexecutarea acestei obligațiuni de către locator dă chiriașului conf. art. 1075 și urm. c. c. dreptul la daune și numai forța majoră, cazul fortuit sau o cauză legală, pot apăra pe locator de plata acestor daune.

Că, în speță nu se invoacă un asemenea caz, ci se susține numai că, prin vinderea imobilului și încunoștințarea terțiului achizitor de existența contractului de închiriere al recurentului, locatorul și-a îndeplinit obligațiunile ce legea i le pune în sarcină, iar dacă chiriașul nu a putut beneficia de contract, culpa este a sa, deoarece nu a fost diligent de a da dată certă contractului său, al cărui unic exemplar l'ar fi posedat numai dânsul.

Considerând că, din dispozițiunile art. 1420 și 1421 c. c. rezultă că, locatorul este dator, prin însăși natura contractului de locațiune, fără a mai fi nevoie de o stipulațiune expresă, să predea locatarului lucrul închiriat în asemenea condițiuni ca, el să poată fi întrebuințat la destinația pentru care a fost închiriat; de unde rezultă obligația pentru locator de a lua măsurile necesare pentru ca terții să nu se poată opune intrării în folosința chiriașului.

Că, această obligație ce derivă din raportul de locațiune dintre părți, nu poate fi desființată prin faptul voluntar al uneia din ele, cum ar fi vânzarea imobilului și prin urmare în acest caz obligațiunea locatorului departe de a fi stinsă, se menține, cu toate consecințele ce poate decurge pentru părți din faptul existenței locațiunii și, ca atare, el este obligat să ia toate măsurile necesare pentru a asigura executarea contractului de închiriere, fie înștiințând pe chiriașul său din timp despre intențiunea sa de vânzare pentru a-l pune în măsură să dea dată certă contractului de închiriere, fie îndeplinind el însuși această formalitate, fie în fine impunând în mod formal terțiului achizitor obligațiunea de a respecta acel contract.

Că, deși este adevărat că eventualitatea înstrăinării imobilului putea fi întrevăzută de chiriaș și deci dânsul trebuia să conteze și pe posibilitatea de a i se opune de către terțiul achizitor lipsa datei certe, locatorul nu poate deduce însă de aici o culpă pentru chiriaș, în prim rând pentru motivul că, acesta nu putea avea cunoștință de înstrăinare și în al doilea pentru că, chestiunea datei certe privește raportul ce s'a născut între chiriaș și terțiul achizitor în urma faptului înstrăinării, fapt care dacă cade în prerogativele dreptului de proprietate al locatorului, dânsul nu-l putea însă exercita după cum s'a arătat decât în condi-

țiuni care să garanteze locatarului folosința imobilului.

Că, astfel fiind, și întrucât și constatarea pe care instanța de fond o face că contractul de locațiune s'ar fi încheiat numai într'un singur exemplar, care s'ar fi aflat în posesia chirieșului, nu este motivată, deoarece Curtea nu arată de unde o deduce, urmează că, numai cu violarea acestor principii instanța de fond a putut respinge acțiunea chirieșului.

Că, dar recursul devenind fondat, se admite, trimțându-se pricina spre o nouă judecată, pe baza normelor sus expuse.

Pentru aceste motive, Curtea admite cu trimitere recursul, etc.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI S. IV-a

Audiența dela 16 Decembrie 1931

Președinția D-lui N. RADOVICI Președinte

Moise Antonescu cu Eftimie Cartianu

Decizia civilă No. 495

Expropriere. Evicțiune. Exproprierea nu constituie o evicțiune. Risc. Vânzare. Rezilieri. Art. 1337, 1341, 1347 cod. civ. Regulamentul de construcțiuni și alinieri al comunelor suburbane din Municipiul București din 13 Decembrie 1927.

1. *Evicțiunea este pierderea în total sau în parte a dreptului de proprietate al cumpărătorului asupra lucrului ce i-a fost vândut, ca o urmare a unei hotărâri judecătorești, prin care se recunoaște unei alte persoane existența unui drept real, bazat pe o cauză anterioară vânzării, asupra aceluși lucru.*

2. *Intrucât prin exproprierea în total sau în parte a bunului cumpărat, nu se aduce nici o atingere însuși titlului de proprietate, care rămâne tot atât de valid ca și în trecut, ci se îngrădește numai exercițiul dreptului, prin faptul că, în loc să poți dispune de bun așa cum înțelegi, ți se impune vânzarea lui forțată în schimbul unui preț determinat, exproprierea nu poate constitui o evicțiune care să atragă răspunderea autorului celui expropriat, ea fiind un risc isvorât din aplicarea unei legi, risc pe care, potrivit art. 971 c. civ., îl suportă proprietarul din momentul exproprierei al lucrului expropriat.*

Curtea în majoritate,

Asupra apelului făcut, prin petițiunea primită pe lângă adresa Tribunalului Ilfov secția IV-a, c. c., înreg. la no. 7711 din 1931 de către Moise Antonescu, în contra sentinței civile cu no. 207 din 1931 a Tribunalului Ilfov secția IV-a, c. c. prin care i s'a respins ca nefondată acțiunea introdusă în contra intimatului Eftimie Cartianu.

Având în vedere că apelantul Moise Antonescu, susține că greșit i-a fost respinsă, ca nefondată, acțiunea introdusă de dânsul în contra intimatului Eftimie Cartianu, prin care cere rezilierea contractului de vânzare-cumpărare din 28 Februarie 1928, intervenit între dânsul, ca cumpărător și intimatul Eftimie Cartianu, ca vânzător, cu privire la terenul în suprafață de 378 m.p. din Parcul Cartianu, din comuna suburbană Dudești-Ciopea, întru cât prin deciziunile cu N-rele 542 din 10 Iulie 1928 și 493 din 3 Iulie 1929 ale primăriei Municipiului București, date pe baza dispozițiunilor art. 2 și 12 din regulamentul de construcțiuni și alinieri al comunelor suburbane din Municipiul București, din 13 Decembrie 1927, existent, deci, în momentul vânzării, hotărându-se exproprierea unei porțiuni din acest teren, în vederea lărgirii șoselei Vergului, dânsul fiind evins cu această porțiune, fără de care nu ar fi cumpărat terenul, este în drept, pe baza dispozițiunilor art. 1337 și 1347 c. civ. să ceară rezilierea vânzării.

Considerând că, ca o consecință a obligațiunei impusă vânzătorului prin art. 1337 c. civ., de a răspunde față de cumpărător de evicțiunea totală sau parțială a lucrului vândut, sau de sarcinele la care s'ar pretinde supus acel lucru și care n'ar fi fost declarate la facerea contractului, prin art. 1341 c. civ., legiuitorul dă dreptul cumpărătorului, dacă este evins, să ceară dela vânzător restituțiunea prețului, fructele, dacă este dator a le întoarce proprietarului, care l-a evins, spesele instanței deschise de dânsul în contra vânzătorului și ale celei deschise de evingător în contra sa, cum și daunele-interese și spesele contractului de vânzare, iar prin art. 1347 c. civ., dacă cumpărătorul este evins numai de o parte a lucrului și acesta are, în privința totului, o așa însemnătate încât cumpărătorul n'ar fi cumpărat lucrul fără acea parte, să poată cere rezilierea vânzării.

Că, întrucât potrivit acestor texte de lege, dreptul de a cere rezilierea vânzării, îi este recunoscut cumpărătorului în cazul când a fost evicționat, urmează să vedem dacă exproprierea, căreia este supusă o parte din terenul cumpărat de apelant, poate fi privită ca atare.

Considerând că din examinarea textelor codului civil, privitoare la răspunderea de evicțiune, rezultă că evicțiunea este pierderea în total sau în parte a dreptului de proprietate al cumpărătorului asupra lucrului ce i-a fost vândut, ca o urmare a unei sotărări judecătorești, prin care se recunoaște unei alte persoane existența unui drept real, bazat pe o cauză anterioară vânzării, asupra aceluși lucru.

Că astfel fiind, faptul că ai fost evicționat presupune imperfecțiunea dreptului de proprietate ce ți-a fost transmis de autorul tău, imperfecțiune datorită existenței, în momentul vânzării, a unor drepturi reale asupra aceluși lucru în favoarea altor persoane.

Că întrucât, prin exproprierea în total sau în parte a bunului cumpărat, nu se aduce nici o atingere însuși titlului de proprietate, care rămâne tot atât de valid ca și în trecut, ci se îngrădește numai exercițiul dreptului, prin faptul că, în loc să poți dispune de bun așa cum înțelegi, ți se impune vânzarea lui forțată în schimbul unui preț determinat, exproprierea nu poate constitui o evicțiune care să atragă răspunderea autorului celui expropriat, ea fiind un risc isvorât din aplicarea unei legi, risc pe care, potrivit art. 971 c. civ., îl suportă proprietarul din momentul exproprierei al lucrului expropriat, afară de cazul când părțile, prin convențiunea lor, ar fi pus riscul în sarcina vânzătorului, ceea ce nu a avut loc în speță.

Că faptul că regulamentul de construcțiuni și alinieri al comunelor suburbane din Municipiul București, din 13 Decembrie 1927, în virtutea căruia se face exproprierea, există în momentul vânzării, nu însemnează că riscul exproprierei ar trebui să fie suportat de către vânzător, vânzarea fiind considerată ca fără ființă, ca una ce ar fi lipsită de obiect, căci regulamentul nu constituia decât o amenințare care era să isbească pe cel ce deținea proprietatea în momentul când această amenințare era să se traducă în fapt, amenințare de pericolul căreia apelantul, de altfel, avea cunoștință, din moment ce era isvorâtă dintr'un regulament existent în momentul vânzării.

Că întrucât exproprierea nu poate constitui o evicțiune, riscul ei urmând să fie suportat de apelant, apelul este nefondat și urmează să fie respins ca atare.

Având în vedere și cererea de cheltuieli de judecată, formulată de intimat, apreciind, le fixează la 1000 lei, sumă pe care apelantul este obligat a o plăti intimatului.

Pentru aceste motive redactate de d-l consilier Ștefan P. Mihăileanu, respinge ca nefondat apelul, etc.

(ss) N. Racoviceanu, Camil Demetrescu, Ștefan P. Mihăileanu, N. Georgian.

OPINIUNE :

Subsemnatul N. Radovici, preşedintele Curţii de ape, sunt de părere a se admite apelul făcut de Moise Antonescu, contra sentinţei civile no. 207 din 1931 a Tribunalul Ilfov secţia IV-a, şi în consecinţă a se reforma această sentinţă şi a-i se admite şi acţiunea intentată în contra lui Eftimie Cartianu, pentru următoarele motive:

Având în vedere că din susţinerile părţilor şi actele aflate la dosar se constată că apelantul Moise Antonescu, a cumpărat la 28 Februarie 1928 o parcelă în suprafaţă de 378 m. p., dintr'un teren mai mare al intimatului denumit „Parcul Cartian” situat în comuna suburbană Dudeşti-Cio. pleq, care parcelă are faşada pe şoseaua Vergului. În urma cumpărării acestei parcele apelantul voind a construi un imobil a cerut primăriei autorizaţia de construcţie, la care i se răspunde că parcela sa, făcând parte din parcelarea Cartianu, aprobată, în conformitate cu deciziile no. 542 din 10 Iulie 1928 şi no. 493 din 3 Iulie 1929, este supusă retragerii la 15 m. din axul şoselei Vergului, şi numai sub această condiţie i se poate elibera autorizaţia de construcţie (Certificatul primăriei Municipiului Bucureşti no. 4877 din 1930). În faşa acestui rezultat, Moise Antonescu, văzând că suprafaşa ce-i mai rămănea în urma exproprierii, era redusă aproape la jumătate şi ca atare nu mai era proprie pentru construcţie, a acţionat pe vânzător la judecată ca să dea reziliat contractul de vindere-cumpărare a numitei parcele şi să-i acorde şi daune, pentru motivul că parcelarea parcului Cartianu n'a fost supusă aprobării autorităţii comunale la data vânzării parcelei, şi dânsul necunoscând această sarcină ascunsă a alinierii, urmează ca vânzătorul să-i garanteze de evicţiune conform art. 1337 şi 1341 c. civ.

Având în vedere că potrivit art. 1337 c. civ., vânzătorul este obligat a răspunde către cumpărător de evicţiunea totală sau parţială, a lucrului vândut sau de sarcinile la care s'ar pretinde supus acel obiect şi care n'ar fi fost declarate la facerea contractului.

Având în vedere că în fapt e necontestat că parcela în litigiu e supusă exproprierii pentru lărgirea străzii Vergului, conform ordonanţelor sus citate din anii 1927 şi 1929 şi că această parcelă face parte dintr'un teren care a fost parţialat fără a avea autorizaţia autorităţii Municipiului cerută de art. 71, 72 şi 74 din legea unificării administrative şi de art. 4 din regulamentul de construcţii pentru Municipiul Bucureşti din 1927.

Considerând că vânzătorul Eftimie Cartian prin faptul că n'a supus aprobării autorităţii municipale planul de parcelare şi nici n'a făcut cunoscut aceasta cumpărătorului, — după cum rezultă din actul de vindere-cumpărare dela 28 Februarie 1928 — dânsul se găseşte în culpă şi urmează a răspunde la evicţiune faţă de M. Antonescu, potrivit art. 1337 c. civ., pentru exproprieria parţială a parcelei în litigiu.

Imprejurarea că exproprieria a fost decisă posterior vânzării parcului în litigiu nu exonerează pe vânzător de a răspunde de evicţiune, fiindcă dânsul a vândut o parcelă neconsolidată sub raportul dispoziţiunilor edilitare şi în afară de aceasta faptul că exproprieria s'a decis la 10 Iulie 1928, adică la un interval de câteva luni după data vânzării dela 28 Februarie 1928, face să se presupună că la această din urmă dată lucrările de alinierea str. Vergului erau în curs de executare şi autoritatea comună n'ar fi almis parcelarea decât sub rezerva alinierii străzii.

Pentru aceste motive suntem pentru admiterea apelului de faşa.

(ss) N. Radovici.

DECRET REGAL No. 2851

MINISTERUL DE FINANŢE

Prin graţia lui Dumnezeu şi voinţa naţională, Rege al României,

La toa de faşa şi viitiri, sănătate:

Asupra raportului ministrului Nostriu secretar de stat la Departamentul Finanţelor cu Nr. 283.379 din 1932;

Având în vedere jurnalul Consiliului de Miniştri cu Nr. 1.006 din 1932,

Am decretat şi decretăm:

ART. I. — Jurnalul Consiliului de Miniştri cu Nr. 1.006 din 1932 se aprobă de Noi.

ART. II. — Protestele efectelor de comerţ a căror scadenţă s'a prelungit de drept, prin legile publicate în Monitorul Oficial Nr. 296 din 18 Decembrie 1931, Nr. 37 din 13 Februarie 1932 şi Nr. 61 din 12 Martie 1932 şi cari, potrivit înaltului decret regal Nr. 2.632 din 1 Septembrie 1932, urmau a avea loc până la data de 30 Septembrie 1932, precum şi efectelor scadente posterior acestei date şi pe care figurează, în orice calitate, debitorii prevăzuţi în sus menţionatele legi, se vor putea protesta până la data de 31 Octombrie 1932 inclusiv.

ART. III. — De asemenea se vor putea protesta până la acea dată efectele de comerţ, prevăzute de art. 39 al legii de asanare a datoriilor agricole, publicată în Monitorul Oficial Nr. 96 din 19 Aprilie 1932, care ajung în acest interval la termenul de 9 luni de la scadenţa prevăzută în titlu, termen indicat de acel articol.

ART. IV. — Miniştrii Noştri secretari de stat la Departamentele Finanţelor şi Justiţiei sunt însărcinaţi cu executarea dispoziţiunilor din prezentul decret.

Dat în Sinaia, la 29 Septembrie 1932.

CAROL

Ministrul finanţelor, G. G. Mironescu.

S'a pus sub presă la *Curierul Judiciar*: Legea asupra controlului averilor cu Expunerea de motive, Avizul Consiliului Legislativ, Rapoartele de la Cameră şi Senat şi Desbaterile Parlamentare.

Idem: *Conversiunea şi Legile financiare*.

A apărut:

REGIMUL JURIDIC AL SOCIETĂŢILOR COOPERATIVE DUPĂ LEGEA DIN 1929 de C. C. Zamfirescu, doctor în drept dela Universitatea din Paris. Preţul 120 lei De vânzare la „Curierul Judiciar”.

Rugăm pe d-nii abonaţi din provincie a nu aştepta alte invitaţiuni, cari sunt costisitoare, sau sosirea în localitate a încasatorilor, şi a binevoi să trimită achitarea abonamentului prin mandat poştal, direct la Administraţia „CURIERUL JUDICIAR”, Bucureşti, Artei 5, notând pe cotorul mandatului, pentru abonamentului datorat partidei No..

Cei-ce şi-au schimbat adresele, sunt rugaţi a ne comunica noua D-lor adresă spre a putea primi regulat revista.